2024/2474

2024 9 20

# KOMISIJOS SPRENDIMAS (ES) 2024/2474

**2024 m. balandžio 5 d.**

**dėl Čekijos įgyvendintų pagalbos schemų SA.50787 (2021/C) (ex 2018/N) ir SA.50837 (2021/C) (ex 2018/N), skirtų didelėms įmonėms, vykdančioms veiklą pirminės žemės ūkio produktų gamybos srityje**

*(pranešta dokumentu Nr. C(2024) 2096)*

**(Tekstas autentiškas tik čekų kalba)**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 108 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą,

pagal SESV 108 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą paprašiusi suinteresuotąsias šalis pateikti pastabų ([1]) ir atsižvelgdama į jų pastabas,

kadangi:

## 1. PROCEDŪRA

(1) 2018 m. kovo 29 d. raštu Čekija pranešė Komisijai apie pagalbos schemą SA.50787 (2018/N). Komisija 2018 m. liepos 19 d., 2018 m. liepos 19 d., 2018 m. spalio 8 d., 2018 m. gruodžio 17 d., 2019 m. kovo 6 d., 2019 m. gegužės 28 d. ir 2020 m. gegužės 6 d. raštais paprašė pateikti papildomą informaciją. Čekijos valdžios institucijos papildomą informaciją pateikė 2018 m. birželio 21 d., 2018 m. rugpjūčio 20 d., 2018 m. lapkričio 8 d., 2019 m. sausio 18 d. ir 2020 m. gegužės 29 d. raštais.

(2) 2018 m. balandžio 6 d. raštu Čekija pranešė apie pagalbos schemą SA.50837 (2018/N). Komisija 2018 m. birželio 14 d., 2018 m. rugpjūčio 14 d., 2018 m. spalio 8 d., 2018 m. gruodžio 17 d., 2019 m. kovo 6 d., 2019 m. gegužės 28 d. ir 2020 m. gegužės 6 d. raštais paprašė pateikti papildomą informaciją. Čekijos valdžios institucijos papildomą informaciją pateikė 2018 m. birželio 21 d., 2018 m. rugsėjo 13 d., 2018 m. lapkričio 8 d., 2019 m. kovo 29 d., 2019 m. kovo 29 d. ir 2020 m. gegužės 29 d. raštais.

(3) 2019 m. kovo 6 d. raštu Komisija pranešė Čekijos valdžios institucijoms apie savo sprendimą perkelti abu pranešimus į pagalbos, apie kurią nepranešta, registrą, nes pagalba buvo suteikta dar iki pranešant Komisijai apie pagalbos schemą. Be to, vertinimo tikslais Komisija nusprendė šias bylas sujungti, nes jų tema tokia pati.

(4) 2021 m. sausio 12 d. raštu Komisija informavo Čekiją, kad nusprendė pradėti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 108 straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą dėl pagalbos, suteiktos didelėms įmonėms prieš priimant 2021 m. sausio 12 d. Sprendimą C(2021)41 *final* ([2]) (toliau – sprendimas pradėti procedūrą) ir apie jį pranešant Čekijos valdžios institucijoms. Kartu Komisija nusprendė neprieštarauti pagalbai, kuri bus teikiama pagal abi schemas SA.50787 ir SA.50837 priėmus sprendimą pradėti procedūrą ir apie jį pranešus Čekijos valdžios institucijoms, remdamasi tuo, kad ji yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą.

(5) Komisijos sprendimas pradėti procedūrą, nustatytą SESV 108 straipsnio 2 dalyje, paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ([3]). Komisija paragino suinteresuotąsias šalis ir Čekiją pateikti pastabas.

([1]) Kvietimas teikti pastabas pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį, valstybės pagalba SA.50787 (2019/NN) (ex 2018/N) ir SA.50837 (2019/NN) (ex 2018/N) (OL C 60, 2021 2 19, p. 39).
([2]) OL C 60, 2021 2 19, p. 39.
([3]) Žr. 2 išnašą.

(6) Komisija iš suinteresuotųjų šalių gavo penkias pastabas. Ji jas perdavė Čekijai ir suteikė jai galimybę į jas atsakyti. Tuo pačiu raštu Komisija taip pat paragino Čekijos valdžios institucijas pateikti naujausią informaciją apie Čekijos valdžios institucijų pradėtų susigrąžinimo procedūrų eigą, visų pirma apie susijusius teismo procesus ([4]). Čekija savo pastabas pateikė 2022 m. gegužės 23 d. raštu.

(7) 2022 m. birželio 15 d. raštu Komisija pareikalavo pateikti papildomų paaiškinimų dėl nacionalinio teismo priimtų sprendimų, susijusių su pagalbos, suteiktos prieš pranešant Čekijos valdžios institucijoms apie Komisijos sprendimą pradėti procedūrą, susigrąžinimu. Čekijos valdžios institucijos atsakė 2022 m. rugpjūčio 24 d. raštu.

## 2. IŠSAMUS PAGALBOS SCHEMŲ APIBŪDINIMAS

### 2.1. Sprendimo taikymo sritis

(8) Šis sprendimas apima pagalbą, iki pranešimo apie schemas SA.50787 ir SA.50837 neteisėtai didelėms įmonėms suteiktą sodams restruktūrizuoti ir lašelinio drėkinimo sistemoms įrengti soduose, apynių laukuose, vynuogynuose ir daigynuose.

(9) Schemos, apie kurias pranešta, yra:

a) SA.50787 (2021/C) (ex 2018/N): pagalba sodams restruktūrizuoti;

b) SA.50837 (2021/C) (ex 2018/N): pagalba lašelinio drėkinimo sistemoms įrengti soduose, apynių laukuose, vynuogynuose ir daigynuose.

(10) Abiem pranešimais Čekija ketino pakeisti esamas pagalbos priemones SA.46621 (2016/XA) ir SA.46972 (2016/XA), kurioms pagal Komisijos reglamentą (ES) Nr. 702/2014 ([5]) buvo taikoma išimtis, siekdama į reikalavimus atitinkančių pagalbos gavėjų grupę įtraukti dideles įmones. Šiuo tikslu, Komisijai patvirtinus pagalbos schemas, jos turėjo pakeisti šias bendrosios išimties schemas.

### 2.2. Bendros abiejų schemų ypatybės

#### 2.2.1. *Tikslas*

(11) Pranešdamos apie pagalbą SA.50787 (2021/C) (ex 2018/N), Čekijos valdžios institucijos siekė suteikti pagalbą sodams, auginamiems laikantis integruoto ūkininkavimo metodo, sodinti.

(12) Pranešdamos apie pagalbą SA.50837 (2021/C) (ex 2018/N), Čekijos valdžios institucijos siekė suteikti pagalbą lašelinio drėkinimo sistemoms įrengti šalies soduose, apynių laukuose, vynuogynuose ir daigynuose.

#### 2.2.2. *Trukmė*

(13) Pagalbos schema SA.46621 (2016/XA), kuriai taikoma išimtis, veikė nuo 2016 m. spalio 17 d. Pagalbos schema SA.46972 (2016/XA), kuriai taikoma išimtis, veikė nuo 2016 m. gruodžio 7 d. Abi pagalbos schemos, kurioms taikoma išimtis, 2021 m. sausio 12 d. pakeistos pagalbos schemomis SA.50787 ir SA.50837, apie kurias pranešta.

(14) Sprendimu pradėti procedūrą abi pagalbos schemas SA.50787 ir SA.50837, apie kurias pranešta, leista taikyti iki 2024 m. gruodžio 31 d.

#### 2.2.3. *Pagalbos gavėjai*

(15) Pagal abi schemas SA.50787 ir SA.50837 pagalba gali būti teikiama visų dydžių įmonėms, vykdančioms veiklą pirminės žemės ūkio produktų gamybos srityje.

([4]) Per preliminarią procedūrą Čekijos valdžios institucijos pripažino, kad nacionaliniu lygmeniu buvo pradėtos susigrąžinimo iš didelių pagalbos gavėjų, kurie gavo pagalbą pagal bendrosios išimties schemas, procedūros. 2020 m. gegužės 29 d. pagalba nebuvo susigrąžinta, nes atitinkami pagalbos gavėjai kreipėsi į teismus.

([5]) 2014 m. birželio 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 702/2014, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos Veikimo 107 ir 108 straipsnius (OL L 193, 2014 7 1, p. 1).

2.2.4. *Teisinis pagrindas*

(16) Abiejų schemų SA.50787 ir SA.50837, taip pat ankstesnių bendrosios išimties pagalbos schemų SA.46621 (2016/XA) ir SA.46972 (2016/XA) teisinį pagrindą sudaro šie teisės aktai:

1) Įstatymas Nr. 252/1997 Rink. dėl žemės ūkio, su pakeitimais;

2) Išmokų skyrimo taisyklės, grindžiamos Įstatymo Nr. 252/1997 Rink. dėl žemės ūkio 1, 2 ir 2d straipsniais, (toliau – Pagalbos suteikimo principai).

2.2.5. *Biudžetas*

(17) Bendras pagalbos schemos SA.50787 (2021/C) biudžetas yra 1 400 mln. CZK (maždaug 52,4 mln. EUR ([6])).

(18) Bendras pagalbos schemos SA.50837 (2021/C) biudžetas yra 560 mln. CZK (maždaug 21 mln. EUR ([7])).

(19) Abi pagalbos schemos finansuojamos valstybės biudžeto lėšomis. Pagalba teikiama tiesioginių dotacijų forma. Pagal abi schemas pagalbą teikianti institucija yra Valstybinis žemės ūkio intervencijos fondas (*Státní zemědělský intervenční fond*).

2.3. **Pagalbos schemos SA.50787 (2021/C) apibūdinimas**

(20) Pagalba pagal šią pagalbos schemą gali būti teikiama Čekijoje, už sostinės Prahos ribų, sodinamiems naujiems sodams. Pagalba teikiama sodinimo metais.

(21) Pagalba gali būti teikiama subsidijų programos aiškinamojo dokumento lentelėje išvardytoms vaisių veislėms, auginamų pagal integruoto ūkininkavimo sistemą, sodinti, kai neviršijamos nustatytos sunkiųjų metalų ribos ([8]).

(22) Pagalba gali būti skiriama šioms išlaidoms:

1) parengiamųjų darbų išlaidoms: žemės tręšimo, dirvos paruošimo (gilaus išarimo, įdirbimo, patręšimo, paruošimo prieš sodinimą), projekto parengimo (veislių parinkimo, apdulkintojų, spaustukų krypties nustatymo, sklypo geometrinio orientavimo), aptvarų įrengimo, sodinimo matmenų nustatymo, duobių paruošimo;

2) sodinamosios medžiagos išlaidoms, įskaitant transportavimo į sodinimo sklypą ir trumpalaikio saugojimo išlaidas;

3) sodinamosios medžiagos paruošimo sodinti ir sodinimo išlaidoms;

4) apsaugų ir jų įrengimo, laidų ir jų įrengimo, atraminių stulpų ir rišimo išlaidoms sodinimo metais.

(23) Pagalba gali būti skiriama iki 50 % reikalavimus atitinkančių išlaidų ir neviršijant šių didžiausių sumų:

1) iki 240 000 CZK/ha (maždaug 9 000 EUR ([9])) sodams, kuriuose sodinami reikalavimus atitinkančių obelų, kriaušių, abrikosų, persikų, slyvų, vyšnių ir trešnių rūšių sodinukai ne mažesniame kaip 1 ha plote vienai rūšiai, kai mažiausias medžių skaičius yra 800 medžių viename hektare;

2) iki 120 000 CZK/ha (maždaug 4 500 EUR ([10])) sodams, kuriuose sodinami reikalavimus atitinkančių obelų, kriaušių, abrikosų, persikų, slyvų, vyšnių ir trešnių rūšių sodinukai ne mažesniame kaip 1 ha plote vienai rūšiai, kai mažiausias medžių skaičius yra 400 medžių viename hektare;

3) iki 60 000 CZK/ha (maždaug 2 250 EUR ([11])) sodams, kuriuose sodinami reikalavimus atitinkančių uogų rūšių (serbentų, agrastų, aviečių) sėjinukai ne mažesniame kaip 0,5 ha plote, skirtame vienai rūšiai. Mažiausias sėjinukų skaičius turi būti 3 000 viename hektare.

([6]) CZK ir EUR keitimo kursas 2020 m. rugsėjo 17 d. – 1 CZK = 0,03743 EUR.
([7]) CZK ir EUR keitimo kursas 2020 m. rugsėjo 17 d. – 1 CZK = 0,03743 EUR.
([8]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 25 konstatuojamąją dalį.
([9]) CZK ir EUR keitimo kursas 2020 m. rugsėjo 17 d. – 1 CZK = 0,03743 EUR.
([10]) CZK ir EUR keitimo kursas 2020 m. rugsėjo 17 d. – 1 CZK = 0,03743 EUR.
([11]) CZK ir EUR keitimo kursas 2020 m. rugsėjo 17 d. – 1 CZK = 0,03743 EUR.

(24) Investicijomis pagal šią schemą siekiama pagerinti bendrą žemės ūkio valdų veiklą ir tvarumą.

(25) Tokia pati priemonė nebuvo numatyta Čekijos 2014–2020 m. kaimo plėtros programoje (toliau – KPP). Nors KPP buvo numatyta priemonė „Integruotas vaisių auginimas“, Čekijos valdžios institucijų teigimu, šios dvi priemonės ne sutapo, bet viena kitą papildė. Valstybės pagalba teikiama sodams sodinti, o finansavimas pagal kaimo plėtros priemonę buvo skirtas jau esamiems sodams. Pareiškėjai galėjo kreiptis dėl abiejų priemonių – valstybės pagalbos, skirtos sodų įveisimui finansuoti, o vėliau dėl jų priežiūros finansavimo pagal KPP. Tokiu atveju jie turėjo pateikti dvi dirvožemio analizes, patvirtinančias cheminių medžiagų ribinių verčių laikymąsi.

(26) Komisija nustatė, kad schema atitinka Čekijos 2014–2020 m. RPP tikslus, visų pirma tikslą prisidėti prie pirminės žemės ūkio gamybos konkurencingumo didinimo ir pirminės gamybos kokybės gerinimo (sprendimo pradėti procedūrą 92 ir 93 konstatuojamosios dalys). Be to, Komisija padarė išvadą, kad pagalba turėjo teigiamą poveikį aplinkai, nes dėl integruoto ūkininkavimo metodo dirvožemyje sumažėja sunkiųjų metalų kiekis (sprendimo pradėti procedūrą 94 konstatuojamoji dalis).

### 2.4. **Pagalbos schemos SA.50837 (2021/C) apibūdinimas**

(27) Pagal šią schemą pagalba gali būti skiriama šioms išlaidoms:

1) mašinų ir įrangos pirkimo arba išperkamosios nuomos išlaidoms, neviršijančioms turto rinkos vertės;

2) bendrosioms išlaidoms, susijusioms su ankstesniame punkte nurodytomis sąnaudomis.

(28) Pagalba gali būti skiriama iki 50 % tinkamų finansuoti išlaidų, o pagalbos gavėjai gali gauti iki 72 000 CZK (maždaug 2 700 EUR ([12])) už kiekvieną įrengto lašelinio drėkinimo hektarą.

(29) Pagal šią schemą remiamos investicijos nėra susijusios su esamų drėkinimo įrenginių ar drėkinimo infrastruktūros elementų tobulinimu, o tik su naujai statomais drėkinimo įrenginiais.

(30) Laikydamasi Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB ([13]), Čekija pateikė Komisijai upės baseino valdymo planą, skirtą visai teritorijai, kurioje vykdomos investicijos, taip pat visoms kitoms teritorijoms, kurių aplinkai investicijos gali turėti įtakos. Susijusioje priemonių programoje nurodytos žemės ūkio sektoriui svarbios priemonės, įgyvendinamos pagal upės baseino valdymo planą vadovaujantis tos direktyvos 11 straipsniu.

(31) Čekijos valdžios institucijų teigimu, dėl investicijų, kurioms taikoma ši pagalbos schema, galimas grynasis drėkinamo ploto padidėjimas, darantis poveikį tam tikram požeminio ar paviršinio vandens telkiniui. Šiomis aplinkybėmis Čekijos valdžios institucijos patvirtino, kad investicijos nedaro poveikio požeminio arba paviršinio vandens telkiniams, kurių būklė, kaip nustatyta atitinkamame upės baseino valdymo plane, yra prastesnė nei gera dėl su vandens kiekiu susijusių priežasčių.

(32) Čekijos valdžios institucijų teigimu, schema turi teigiamą poveikį aplinkai, nes lašelinio drėkinimo metodas, palyginti su kitomis drėkinimo rūšimis, padeda taupyti vandenį. Tikimasi, kad lašelinis drėkinimas leis sutaupyti bent 30 % vandens, kovoti su sausra ir taip pagerinti gamybos stabilumą bei padidinti jos kokybę, kartu taupiai naudojant vandenį.

(33) Čekijos valdžios institucijos patvirtino, kad poveikio aplinkai analizė turi įrodyti, jog remiamos investicijos neturės neigiamo poveikio aplinkai. Šiuo tikslu kiekvienas pagalbos prašymas vertinamas atskirai.

([12]) CZK ir EUR keitimo kursas 2020 m. rugsėjo 17 d. – 1 CZK = 0,03743 EUR.

([13]) 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

(34) Pagalba suteikiama su sąlyga, kad bus pateiktas kompetentingos vandentvarkos institucijos išduotas vandentvarkos leidimas, kuriame, be kita ko, įvertinamas projekto poveikis įvairiems aplinkos komponentams.

(35) Be to, pagalba teikiama su sąlyga, kad remiamos investicijos lygmeniu bus įdiegta vandens suvartojimo apskaita.

(36) Čekijos valdžios institucijos įsipareigojo užtikrinti, kad upės baseino rajone, kuriame investuojama, įvairiose vandens naudojimo srityse būtų prisidedama prie sąnaudų, patirtų teikiant vandens paslaugas žemės ūkio sektoriuje, susigrąžinimo, laikantis Direktyvos 2000/60/EB 9 straipsnio 1 dalies pirmos įtraukos, atitinkamais atvejais atsižvelgiant į tokio susigrąžinimo socialinį bei ekonominį poveikį ir poveikį aplinkai, taip pat į poveikį patiriančio regiono arba regionų geografines ir klimato sąlygas.

(37) Komisija nustatė, kad schema atitinka Čekijos 2014–2020 m. RPP tikslus, visų pirma tikslą prisidėti prie pirminės žemės ūkio gamybos konkurencingumo didinimo ir pirminės gamybos kokybės gerinimo (sprendimo pradėti procedūrą 92 ir 93 konstatuojamosios dalys). Be to, Komisija padarė išvadą, kad pagalba turėjo teigiamą poveikį aplinkai, nes dėl integruoto ūkininkavimo metodo dirvožemyje sumažėja sunkiųjų metalų kiekis (sprendimo pradėti procedūrą 94 konstatuojamoji dalis).

## 3. **PAGRINDAS PRADĖTI PROCEDŪRĄ**

### 3.1. **Pagalbos schemų neteisėtumas**

(38) Apie pagalbos schemas SA.50787 ir SA.50837 Komisijai pranešta atitinkamai 2018 m. kovo 29 d. ir 2018 m. balandžio 6 d. Čekijos valdžios institucijos patvirtino, kad jos buvo įgyvendintos dar iki pranešimo apie jas.

(39) Atsižvelgdama į tai, kad Čekija nesilaikė savo pareigos pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį, Komisija sprendime pradėti procedūrą ([14]) nustatė, kad pagalba, kuri jau suteikta didelėms įmonėms iki pranešimo apie schemas SA.50787 ir SA.50837, yra nauja pagalba, kurią ji laikė neteisėta pagalba pagal Tarybos reglamento (ES) 2015/1589 1 straipsnio f punktą ([15]).

### 3.2. **Pagalbos suderinamumas su vidaus rinka**

(40) Pagal SESV 107 straipsnio 3 dalį, pagalba gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka tik tuo atveju, jei jai gali būti taikoma viena iš tame straipsnyje numatytų nukrypti leidžiančių nuostatų. Nagrinėjamais atvejais Komisija vertino, ar gali būti taikoma SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkte numatyta nukrypti leidžianti nuostata, kaip ji aiškinama pagal atitinkamas 2014 m. Europos Sąjungos valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriams ir kaimo vietovėse gairių ([16]) (toliau – 2014 m. gairės) nuostatas.

(41) Pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą, pagalba gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka, jeigu ji skirta tam tikros ekonominės veiklos rūšių arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui.

(42) Pagalbos schemos taip pat buvo įvertintos atsižvelgiant į 2014 m. gaires, kurios galiojo tvirtinant schemas SA.50787 ir SA.50837.

(43) Konkrečiai sprendime pradėti procedūrą Komisija įvertino abiejų schemų SA.50787 ir SA.50837 suderinamumą su vidaus rinka remdamasi 2014 m. gairių I dalimi („Bendrieji vertinimo principai“) ir II dalies 1.1.1.1 skyriumi („Su pirmine žemės ūkio produktų gamyba susijusių investicijų į žemės ūkio valdų materialųjį turtą ir nematerialųjį turtą kompensavimo pagalba“).

([14]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 64 konstatuojamąją dalį.

([15]) 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamentas (ES) 2015/1589, nustatantis išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles, (kodifikuota redakcija) (OL L 248, 2015 9 24, p. 9).

([16]) OL C 204, 2014 7 1, p. 1, iš dalies pakeistos pranešimu, paskelbtu OL C 390, 2015 11 24, p. 4.

(44) Remdamasi šiuo vertinimu, Komisija sprendime pradėti procedūrą padarė išvadą, kad pagalba, kuri bus suteikta **po to**, kai bus patvirtintos abi pagalbos schemos ir apie sprendimą pranešta Čekijos valdžios institucijoms, yra suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą.

(45) Tačiau tame etape Komisija negalėjo padaryti tokios pačios išvados dėl pagalbos, suteiktos didelėms įmonėms **iki** pranešimo apie abi pagalbos schemas SA.50787 ir SA.50837 ir jų patvirtinimo Komisijos sprendimu. Įvertinus šias pagalbos schemas paaiškėjo, kad, nors pagalba atitiko 2014 m. gairių II dalies 1.1.1.1 skyriaus specialiąsias sąlygas, kilo abejonių dėl skatinamojo poveikio buvimo, taigi ir dėl tokios pagalbos suderinamumo su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą dėl toliau nurodytų priežasčių.

(46) Pagal 2014 m. gairių 66 punktą, pagalba gali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka tik jei ji turi skatinamąjį poveikį. Be to, pagal šį punktą, pagalba turi skatinamąjį poveikį, jei ja daromas toks poveikis įmonės elgesiui, kad ji pradeda vykdyti papildomą veiklą, kurios ji nevykdytų be pagalbos arba kurią vykdytų mažesniu mastu ar kitaip.

(47) Vadovaudamasi 2014 m. gairių 70 punktu, Komisija laikėsi nuomonės, kad pagalba nedaro skatinamojo poveikio jos gavėjui, jeigu su konkrečiu projektu ar veikla susijęs darbas jau buvo pradėtas anksčiau, nei pagalbos gavėjas nacionalinėms valdžios institucijoms pateikė pagalbos paraišką. Tokioje pagalbos paraiškoje turėjo būti nurodytas bent jau pareiškėjo vardas, pavardė arba pavadinimas, įmonės dydis, projekto ar veiklos apibūdinimas (įskaitant projekto ar veiklos vykdymo vietą, pradžios ir pabaigos datas), projektui ar veiklai reikalinga pagalbos suma ir tinkamos finansuoti išlaidos.

(48) Pagal 2014 m. gairių 35 punkto 25 papunktį, „projekto arba veiklos darbų pradžia“ buvo su investicija susijusios veiklos ar statybos darbų pradžia arba pirmasis teisiškai privalomas įsipareigojimas užsakyti įrenginius ar paslaugas, arba bet kuris kitas įsipareigojimas, dėl kurio projektas arba veikla tampa neatšaukiami, atsižvelgiant į tai, kuris įvykis pirmesnis.

(49) Be to, pagal 2014 m. gairių 72 punktą, didelės įmonės paraiškoje turėjo apibūdinti padėtį, kuri susiklostytų be pagalbos – vadinamąjį priešingos padėties scenarijų, ir pateikti dokumentus, kuriais įrodomas paraiškoje apibūdintas priešingos padėties scenarijus. Pagal 2014 m. gairių 73 punktą, pagalbą teikianti institucija turėjo patikrinti, ar priešingos padėties scenarijus yra įtikinamas, ir patvirtinti, kad pagalba darė būtiną skatinamąjį poveikį.

(50) Kalbant apie tą didelėms įmonėms taikomą papildomą reikalavimą pateikti priešingos padėties scenarijų, sprendime pradėti procedūrą Komisija nurodė labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) apibrėžtį, nustatytą Reglamento (ES) Nr. 702/2014 ([17]) I priede, ir atitinkamą Sąjungos teismų jurisprudenciją ([18]).

(51) Pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priedo 2 straipsnio 1 dalį, MVĮ kategorijai priklausė įmonės, kuriose dirba mažiau kaip 250 asmenų ir kurių metinė apyvarta neviršijo 50 mln. EUR ir (arba) bendra metinė balanso suma neviršijo 43 mln. EUR.

(52) Pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priedo 3 straipsnio 1 dalį, savarankiška įmonė buvo bet kuri įmonė, kuri nepriskiriama prie įmonių partnerių, kaip apibrėžta 2 dalyje, arba prie susijusių įmonių, kaip apibrėžta to straipsnio 3 dalyje.

(53) Pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priedo 4 straipsnio 2 dalį, sąskaitų uždarymo dieną paaiškėjus, kad įmonės metiniai duomenys apie darbuotojų skaičių ar finansines sumas viršijo arba nepasiekė 2 straipsnyje nurodytų viršutinių ribų, toks faktas nenulemtų vidutinės, mažosios ar labai mažos įmonės statuso netekimo ar įgijimo, jeigu tos viršutinės ribos nebuvo viršytos du apskaitos laikotarpius iš eilės.

([17]) Reglamentą (ES) Nr. 702/2014 pakeitė 2022 m. gruodžio 14 d. Komisijos reglamentas (ES) 2022/2472, kuriuo skelbiama, kad tam tikrų kategorijų pagalba žemės bei miškų ūkio sektoriuose ir kaimo vietovėse yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnius (OL L 327, 2022 12 21, p. 1). To reglamento I priedas nebuvo pakeistas.

([18]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 105–113 konstatuojamąsias dalis.

(54) Sprendimo pradėti procedūrą 109–113 konstatuojamosiose dalyse buvo pateikti toliau nurodyti argumentai.

(55) Reglamento (ES) Nr. 702/2014 40 konstatuojamojoje dalyje paaiškinta, kad tame reglamente vartojama MVĮ apibrėžtis grindžiama Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB ([19]) nustatytomis apibrėžtimis, siekiant panaikinti skirtumus, dėl kurių gali būti iškraipyta konkurencija, ir palengvinti MVĮ skirtų įvairių Sąjungos ir nacionalinių iniciatyvų koordinavimą, taip pat siekiant užtikrinti administracinį aiškumą ir teisinį tikrumą.

(56) Reglamento (ES) Nr. 702/2014 39 konstatuojamojoje dalyje paaiškinta pagrindinė priežastis, dėl kurios MVĮ netaikomas SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatytas reikalavimas pranešti: „MVĮ atlieka lemiamą vaidmenį kuriant darbo vietas ir, bendresne prasme, padeda užtikrinti socialinį stabilumą ir ekonominį vystymąsi. Tačiau jų plėtrą gali riboti rinkos nepakankamumas, dėl kurio MVĮ kyla būdingų kliūčių. Dažnai MVĮ sunku gauti kapitalo ar paskolų, atsižvelgiant į tai, kad kai kuriose finansų rinkose vengiama rizikuoti, ir į ribotas užtikrinimo priemones, kurias šios įmonės sugeba pasiūlyti. Be to, dėl ribotų išteklių joms gali būti sunku gauti informacijos, ypač informacijos apie naujas technologijas ir potencialias rinkas. Siekiant palengvinti MVĮ ekonominės veiklos vystymąsi, MVĮ teikiamai tam tikrų kategorijų pagalbai pagal šį reglamentą neturėtų būti taikomas Sutarties 108 straipsnio 3 dalyje nustatytas reikalavimas pranešti.“

(57) Kaip nurodyta daugelyje Sąjungos teismų sprendimų, tik įmonės, susiduriančios su MVĮ būdingomis kliūtimis, turėtų turėti teisę naudotis šio statuso teikiamais pranašumais. Pagal Sąjungos teismų jurisprudenciją MVĮ apibrėžtis turi būti aiškinama siaurai, nes MVĮ statuso suteikiami pranašumai daugeliu atvejų (ypač valstybės pagalbos srityje) yra bendrųjų taisyklių išimtys ([20]). MVĮ įmonių grupėms, kurių ekonominė galia gali viršyti tikrų MVĮ ekonominę galią, net jei jos formaliai atitinka MVĮ apibrėžtyje nustatytus kriterijus, būtina netaikyti MVĮ statuso ([21]). Taip pat reikia užtikrinti, kad MVĮ apibrėžtis nebūtų apeinama vien tik formaliomis priemonėmis ([22]). Pagal šią teismų praktiką, jei atitinkama įmonė nesusiduria su MVĮ būdingomis kliūtimis, Komisija turi teisę atsisakyti ją pripažinti MVĮ. Šioje teismų praktikoje vadovaujamasi principu *effet utile*, kuriuo išsaugomas naudingas Sąjungos teisės poveikis.

([19]) 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžties, (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

([20]) Byla C-110/13, *HaTeFo*, EU:C:2014:114, 32 punktas.

([21]) Žr. visų pirma sprendimus šiose bylose (paryškinta papildomai):

— C-516/19, *NMI Technologietransfer*, EU:C:2020:754, 31–34 punktai (byloje dėl MVĮ apibrėžties pagal BBIR (Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014) aiškinimo); „34. Kaip matyti visų pirma iš 2003 m. rekomendacijos 9 konstatuojamosios dalies, kuria grindžiamas šis kriterijus, taip pat iš Reglamento Nr. 651/2014 30 konstatuojamosios dalies ir šio reglamento I priede pateiktos MVĮ sąvokos, juo siekiama geriau suprasti realią ekonominę MVĮ padėtį ir **pašalinti iš MVĮ kategorijos įmonių, kurių ekonominė galia gali viršyti tikrųjų MVĮ ekonominę galią, grupes, siekiant užtikrinti, kad tik tos įmonės, kurioms tikrai reikia tų pranašumų, kuriuos gauna MVĮ kategorija dėl įvairių taisyklių ar priemonių, iš tikrųjų gautų iš jų naudos** (pagal analogiją žr. 2014 m. vasario 27 d. Sprendimo *HaTeFo*, C-110/13, EU:C:2014:114, 31 punktą)“,

— C-91/01, *Italija / Komisija*, EU:C:2004:244 31, 50–54 punktai („51. Taigi, nepriklausomumo kriterijų reikia vertinti atsižvelgiant į šį tikslą, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 33 punkte, kad įmonė, kurios mažiau negu 25 % priklauso didelei įmonei ir kuri **formaliai atitinka šį kriterijų, tačiau kuri iš tiesų priklauso didelei įmonių grupei, vis dėlto negalėtų būti laikoma atitinkančia šį kriterijų**“.),

— C-110/13, *HaTeFo*, EU:C:2014:114, 34, 39 punktai („34. Taigi Rekomendacijos dėl MVĮ priedo 3 straipsnio 3 dalies ketvirtą pastraipą reikia **aiškinti atsižvelgiant į šį tikslą**, todėl **įmonės, kurių formaliai nesieja kuris nors iš** šio sprendimo 28 punkte nurodytų **santykių**, tačiau kurios **vis dėlto** dėl fizinio asmens ar kartu veikiančių fizinių asmenų grupės atliekamo vaidmens **sudaro vieną ekonominį vienetą, taip pat turi būti laikomos susijusiomis įmonėmis**, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, nes jos vykdo savo veiklą arba dalį savo veiklos toje pačioje atitinkamoje rinkoje arba gretimose rinkose (pagal analogiją žr. minėto Sprendimo *Italija prieš Komisiją* 51 punktą)“,

— T-137/02, *Pollmeier / Komisija*, EU:T:2004:304, 61–62 punktai. („62. Todėl Rekomendacijos 96/280 priedo 1 straipsnio 3 ir 4 dalis **reikia aiškinti atsižvelgiant į šį tikslą**; vadinasi, skaičiuojant šio straipsnio 1 dalyje nurodytas ribas reikia atsižvelgti į rodiklius įmonės, netgi tokios, kurios mažiau negu 25 % valdo kita įmonė, kai **šios įmonės, netgi būdamos formaliai atskiros, sudaro ekonominį vienetą** (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Italija prieš Komisiją* 51 punktą“).

([22]) Bylos C-91/01, *Italija / Komisija*, EU:C:2004:244, 50 punktas; C-110/13, *HaTeFo*, ECLI:EU:C:2014:114, 33 punktas.

(58) Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priedo 4 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybė MVĮ išsaugoti savo statusą nepaisant pokyčių, kurie laikomi laikinais ir nepastoviais („jeigu tos viršutinės ribos neviršijamos du apskaitos laikotarpius iš eilės“). Jei tokia priemonė būtų taikoma įmonėms, kurių struktūra iš tikrųjų pasikeitė ilgam laikui dėl nuosavybės pasikeitimo po susijungimo ar įsigijimo ir dėl to jos ilgą laiką viršija atitinkamas MVĮ leidžiamas personalo skaičiaus ar finansines viršutines ribas, tai prieštarautų principui *effet utile*. Vadinasi, jei ekonominė realybė rodo, kad tam tikra įmonė nėra tikra MVĮ, net jei šis konkretus atvejis nėra aprašytas Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priedo dėl MVĮ apibrėžties 4 straipsnio 2 dalyje, tokiai įmonei po tokio nuosavybės pasikeitimo neturėtų būti taikomas MVĮ statusas.

(59) Todėl, pagal nuoseklų Komisijos aiškinimą, grindžiamą principu *effet utile*, kaip nurodyta Sąjungos teismų praktikoje, susijusioje su MVĮ apibrėžtimi (57 konstatuojamoji dalis), Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priedo 4 straipsnio 2 dalis netaikoma įmonėms, kurios viršija atitinkamas MVĮ viršutines ribas dėl struktūros ar nuosavybės pasikeitimo po susijungimo ar įsigijimo. Tokiu atveju atliekant vertinimą svarbus momentas yra sandorio (kuriuo jos ilgam laikui tapo didesnės įmonės dalimi) laikas, o ne paraišką pateikusio juridinio asmens sąskaitų uždarymo laikas.

(60) Tuo remiantis sprendimo pradėti procedūrą 114 konstatuojamojoje dalyje padaryta tokia išvada: nors iki šių dviejų pagalbos schemų patvirtinimo pagalba mažosioms ir vidutinėms žemės ūkio įmonėms gali būti teikiama pagal atitinkamas priemones, kurioms pagal Reglamentą (ES) Nr. 702/2014 taikoma bendroji išimtis, nėra patvirtintos pagalbos schemos, pagal kurią pagalbą būtų galima skirti didelėms įmonėms. Vadinasi, pagalba didelėms įmonėms buvo suteikta pažeidžiant pareigą pranešti pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį.

(61) Kaip paaiškinta 10 konstatuojamojoje dalyje, abi pagalbos schemos SA.50787 ir SA.50837 buvo skirtos pakeisti esamas bendrosios išimties priemones SA.46621 (2016/XA) ir SA.46972 (2016/XA), siekiant suteikti pagrindą skirti pagalbą ir didelėms įmonėms.

(62) Čekijos valdžios institucijos patvirtino, kad pagal abi bendrosios išimties schemas investicinė pagalba buvo suteikta kai kurioms įmonėms, kurios suteikiant pagalbą iš pradžių buvo laikomos MVĮ. Remiantis 2018 m. lapkričio 8 d. Čekijos valdžios institucijų pateikta informacija ([23]), šioms institucijoms atlikus administracinį *ex post* patikrinimą paaiškėjo, kad tie pagalbos gavėjai neatitiko Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priede pateiktos MVĮ apibrėžties, kaip ji aiškinama su šia apibrėžtimi susijusioje Sąjungos teismų praktikoje. Tuo remdamasi Komisija sprendime pradėti procedūrą ([24]) nusprendė, kad suteikiant pagalbą šie pagalbos gavėjai buvo didelės įmonės.

(63) Sprendime pradėti procedūrą Komisija priminė, kad dėl investicinės pagalbos, teikiamos pagal schemas, kurioms taikoma išimtis pagal Reglamentą (ES) Nr. 702/2014, nebuvo prašoma pateikti priešingos padėties scenarijaus, nes tokia pagalba turėjo būti teikiama tik MVĮ ([25]). Todėl Komisija išreiškė abejonių, ar pagalbos gavėjai, kurie buvo didelės įmonės ir kurie gavo pagalbą pagal vieną ar abi bendrosios išimties schemas (62 konstatuojamoji dalis), iš tikrųjų pateikė priešingos padėties scenarijų ([26]).

(64) Kadangi priešingos padėties scenarijaus pateikimas kartu su patvirtinamaisiais dokumentais buvo vienas iš reikalavimų, susijusių su pagalbos didelėms įmonėms skatinamojo poveikio buvimu, Komisija padarė išvadą, kad pagalba, suteikta didelėms įmonėms iki pranešimo apie abi pagalbos schemas SA.50787 ir SA.50837, neturėjo skatinamojo poveikio.

(65) Be to, Komisijai išreiškė abejonių dėl didelėms įmonėms iki pranešimo apie schemas SA.50787 ir SA.50837 suteiktos pagalbos proporcingumo, visų pirma dėl grynųjų papildomų išlaidų metodo kriterijaus pagal 2014 m. gairių 95–97 punktus. Komisija manė, kad, kadangi priešingos padėties scenarijus greičiausiai nebuvo pateiktas ([27]), Čekijos valdžios institucijos negalėjo užtikrinti, kad pagalbos sumos atitiktų grynąsias papildomas išlaidas, patirtas vykdant investicijas atitinkamoje teritorijoje, palyginti su priešingos padėties scenarijumi ([28]).

([23]) Dok. Nr. 3957-2/2018-SZEU-ZEMZP, Čekijos valdžios institucijų pateikta papildoma informacija ir pridėti pranešimai apie administracinės bylos iškėlimą.
([24]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 104–114 konstatuojamąsias dalis.
([25]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 115 konstatuojamąją dalį.
([26]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 115 konstatuojamąją dalį.
([27]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 115 konstatuojamąją dalį.
([28]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 121 konstatuojamąją dalį.

(66) Atsižvelgdama į šiuos argumentus, Komisija sprendime pradėti procedūrą padarė išvadą, kad kyla abejonių dėl pagalbos, suteiktos didelėms įmonėms prieš Komisijai ją patvirtinant, skatinamojo poveikio ir jos atitikties proporcingumo principui ([29]).

(67) Remdamasi šiais motyvais Komisija pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį pradėjo procedūrą ir paragino visas trečiąsias šalis, kurioms ši pagalba galėjo turėti poveikį, ir Čekiją pateikti savo pastabas. Kartu Komisija paragino Čekiją pateikti visą informaciją, kuri galėtų padėti įvertinti pagalbą.

## 4. **ČEKIJOS PASTABOS**

(68) Savo pastabose dėl sprendimo pradėti procedūrą Čekijos valdžios institucijos patvirtino, kad abi bendrosios išimties schemos (SA.46621 (2016/XA) ir SA.46972 (2016/XA)) buvo skirtos tik MVĮ, ir paaiškino, kad vienintelė priežastis, dėl kurios pagalba buvo suteikta ir didelėms įmonėms, buvo ta, kad Čekijos valdžios institucijos suklydo vertindamos šių pagalbos gavėjų dydį. Čekijos valdžios institucijos teigė, kad galimybė teikti pagalbą tik MVĮ aiškiai išdėstyta nacionaliniame teisiniame pagrinde – pateikta nuoroda į Reglamento (ES) Nr. 702/2014 14 straipsnį – ir to nereikia pakartoti kita forma. Jos taip pat paaiškino, kad buvo padaryta administracinių klaidų, dėl kurių skiriant pagalbą tam tikros pagalbą gavusios didelės įmonės buvo klaidingai laikomos MVĮ, o valdžios institucijoms atlikus *ex post* patikrinimą paaiškėjo, kad tas pirminis vertinimas buvo klaidingas.

(69) Čekija patvirtino, kad 2019 m. sausio mėn. pradėjo pagalbos, suteiktos septyniems nustatytiems pagalbos gavėjams, kurie tuo metu, kai gavo pagalbą, buvo didelės įmonės, susigrąžinimo procedūras. Šios susigrąžinimo procedūros buvo susijusios su pagalba, 2016 ir 2017 m. suteikta pagal vieną arba abi bendrąsias išimtis.

(70) Čekijos valdžios institucijos paaiškino, kad šalies žemės ūkio ministerijos tikslas buvo tais dvejais metais teikti pagalbą tik MVĮ. Teisiniame pagrinde (nacionalinėse subsidijų programos taisyklėse) buvo nuoroda į Reglamento (ES) Nr. 702/2014 14 straipsnį, pagal kurį pagalbą galima teikti tik MVĮ. Todėl jame nebuvo klausimų apie atitinkamas papildomas sąlygas, taikomas didelėms įmonėms (priešingos padėties scenarijus, proporcingumo kriterijus).

(71) Kartu Čekijos valdžios institucijos savo pastabose dėl sprendimo pradėti procedūrą laikėsi nuomonės, kad, nepaisant to, jog nebuvo priešingos padėties scenarijaus ir nacionalinių valdžios institucijų atlikto jo vertinimo, galima teigti, kad pagalba, neteisingai suteikta didelėms įmonėms, turėjo skatinamąjį poveikį.

(72) Šiuo atžvilgiu Čekijos valdžios institucijos teigė, kad investicijos į sodų restruktūrizavimą ir drėkinimą yra susijusios su didelėmis išlaidomis ir pagalbos gavėjai jų nebūtų atlikę be pagalbos. Čekijos valdžios institucijų nuomone, tai patvirtina aplinkybė, kad nuo 2018 m., kai nebuvo patvirtintos didelėms įmonėms skirtos pagalbos schemos, didelės įmonės nesodino naujų sodų ir taip pat neinvestavo į lašelinio drėkinimo infrastruktūrą. Tuo remdamosi Čekijos valdžios institucijos laikėsi nuomonės, kad dideli pagalbos gavėjai, kurie 2016–2017 m. gavo pagalbą pagal vieną ar abi bendrosios išimties schemas, be pagalbos nebūtų atlikę investicijų.

(73) Todėl Čekija mano, kad šiais atvejais skatinamasis poveikis *de facto* buvo.

(74) Be to, Čekijos valdžios institucijų nuomone, ši pagalba buvo proporcinga, nes didžiausia pagalbos suma investicijoms į sodų restruktūrizavimą negalėjo viršyti 240 000 CZK už hektarą, nors realios didelių įmonių išlaidos galėjo siekti maždaug 500 000 CZK ir daugiau. Čekijos valdžios institucijų nuomone, turint omenyje didžiausią galimą pagalbos sumą, net ir neįvertinus priešingos padėties scenarijaus, galima daryti prielaidą, jog projekto vidinė grąžos norma buvo pagrįsta ir kad dėl pagalbos ji nepadidėjo virš įprasto lygio.

([29]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 116 ir 122 konstatuojamąsias dalis.

(75) Be to, Čekija pridūrė, kad padėtis, kai didelės įmonės neinvestuoja į sodų sodinimą ir lašelinio drėkinimo infrastruktūrą, yra labai nepalanki. Čekijos valdžios institucijos paaiškino, kad Čekijoje vaismedžių sodų plotas ilgą laiką mažėjo – senų sodų procentinė dalis yra didelė ir vis didėja.

## 5. **SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ PASTABOS**

(76) Komisija gavo penkių trečiųjų šalių, kurios visos buvo pagalbos gavėjos pagal vieną arba abi pagalbos schemas, pastabas. Todėl pagal Reglamento (ES) 2015/1589 1 straipsnio h punktą jos visos gali būti laikomos suinteresuotosiomis šalimis.

(77) Visiems šiems penkiems pagalbos gavėjams taikoma 69 konstatuojamojoje dalyje nurodyta susigrąžinimo procedūra. Kiti du pagalbos gavėjai, kuriems taikomos susigrąžinimo procedūros (įmonės „RBQ SADY s.r.o.“ ir „M +A+J s.r.o.“), pastabų nepateikė.

(78) Šių penkių pagalbos gavėjų pateiktos pastabos patvirtino, kad:

1. Visi penki pagalbos gavėjai bent vienoje iš 2016 ir 2017 m. pateiktų pagalbos paraiškų nurodė, kad suteikiant pagalbą jie buvo didelė įmonės, o ne MVĮ. Bet kuriuo atveju jų, kaip didelės įmonės, statusas buvo matomas iš dokumentų, pateiktų kartu su pagalbos paraiškomis. Jie teigė, kad tuo metu jiems nebuvo aišku, kad pagalba gali būti teikiama tik MVĮ. Jie pridūrė, kad nacionaliniame teisiniame pagrinde („Pagalbos suteikimo principai“, 16 konstatuojamoji dalis) pagalbos gavėjo dydis nebuvo įtrauktas į tinkamumo sąlygas.

2. Visi penki pagalbos gavėjai paaiškino, kad pagalbą teikianti institucija (Valstybinis žemės ūkio intervencijos fondas) atliko vėlesnį *ex post* patikrinimą ir patvirtino, kad pagalba buvo panaudota laikantis jos tikslo, ir nenustatė jokių nusižengimų ar trūkumų.

3. 2019 m. sausio mėn. Čekijos žemės ūkio ministerija pradėjo pagalbos susigrąžinimo iš septynių pagalbos gavėjų procedūras.

4. Septyniems pagalbos gavėjams skirtuose sprendimuose dėl susigrąžinimo nurodyta, kad pagalba jiems buvo suteikta pažeidžiant ES teisę ir nacionalinį teisinį pagrindą, iš kurio išplaukia, kad tokia pagalba gali būti teikiama tik labai mažoms įmonėms ir MVĮ. Tie pagalbos gavėjai šios sąlygos neatitiko.

5. 2019 m. rugsėjo mėn. visi penki pagalbos gavėjai, pateikę pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą, pateikė atskirus ieškinius Prahos municipaliniam teismui, prašydami panaikinti Čekijos žemės ūkio ministerijos sprendimus dėl susigrąžinimo.

(79) Pastabų dėl sprendimo pradėti procedūrą santrauka:

*„POMONA Těšetice a.s.“* ([30]) *pastabos*

(80) Įmonė „POMONA Těšetice a.s.“ 2016 m. gruodžio mėn. gavo pagalbą pagal abi pagalbos schemas.

(81) Savo pastabose įmonė „POMONA Těšetice a.s.“ nurodė, kad sprendimu dėl pagalbos suteikimo buvo sukurti teisėti lūkesčiai. Įmonė teigia, kad pagalba buvo naudojama teisiniame pagrinde nustatytam tikslui.

(82) Įmonė „POMONA Těšetice a.s.“ paaiškino, kad, remiantis nacionaliniu teisiniu pagrindu („Pagalbos suteikimo principai“, 16 konstatuojamoji dalis) negalima daryti išvados, kad pagalba turėjo būti skiriama tik MVĮ. Įmonė teigė, kad pagalbos paraiškoje ji teisingai nurodė savo kaip didelės įmonės dydį.

(83) Įmonė „POMONA Těšetice a.s.“ į savo pastabas įtraukė priešingos padėties scenarijų, paaiškindama padėtį, kuri būtų buvusi, jei pagalba nebūtų suteikta, ir teigė, kad pagalba buvo proporcinga.

*„ÚSOVSKO EKO s.r.o.“* ([31]) *pastabos*

(84) Įmonė „ÚSOVSKO EKO s.r.o.“ 2016 m. gruodžio mėn. ir 2017 m. gruodžio mėn. gavo pagalbą sodams restruktūrizuoti (pagalbos schema SA.50787).

([30]) a.s. = „akciová společnost“ = akcinė bendrovė.
([31]) s.r.o. = „společnost s ručením omezeným“ = uždaroji akcinė bendrovė.

(85) Įmonė „ÚSOVSKO EKO s.r.o.“ teigė, kad veikė sąžiningai ir rėmėsi teisėtais lūkesčiais, nes abiejų metų pagalbos paraiškose teisingai nurodė savo, kaip didelės įmonės, statusą. Įmonė „ÚSOVSKO EKO s.r.o.“ pateikė abiejų metų pagalbos paraiškų kopijas, iš kurių matyti, kad tik 2017 m. pagalbos paraiškoje buvo klausimas apie pagalbos prašytojo dydį. Įmonė nurodė esanti didelė įmonė.

(86) Įmonė „ÚSOVSKO EKO s.r.o.“ teigia, kad Žemės ūkio ministerijos sprendimas dėl pagalbos panaikinimo buvo neteisėtas, nes juo iš esmės buvo pažeistos administracinės teisenos nuostatos.

(87) Įmonė „ÚSOVSKO EKO s.r.o.“ teigia, kad 2008–2018 m. galiojusiame nacionaliniame teisiniame pagrinde („Pagalbos suteikimo principai“ (16 konstatuojamoji dalis) nebuvo aiškiai nustatyta sąlyga, kad pagalbos gavėjai turi būti MVĮ. Nacionaliniame teisiniame pagrinde reikalavimus atitinkantys pagalbos gavėjai buvo apibrėžti kaip „žemės ūkio produktų gamyba užsiimantys verslininkai“ ([32]). Įmonės „ÚSOVSKO EKO s.r.o.“ teigimu, nacionaliniame teisiniame pagrinde tik nuo 2015 m. buvo daroma nuoroda į Reglamento (ES) Nr. 702/2014 14 straipsnį ([33]), tačiau nebuvo aiškiai nustatyta, kad didelės įmonės nepriskiriamos reikalavimus atitinkančių pagalbos gavėjų grupei. Be to, reikalavimus atitinkančių pagalbos gavėjų apibrėžtis liko nepakitusi.

(88) Įmonės „ÚSOVSKO EKO s.r.o.“ teigimu, 2015–2017 m. Čekijos žemės ūkio ministerija nežinojo, kad, remiantis Reglamentu (ES) Nr. 702/2014, investicinė pagalba negali būti skiriama didelėms įmonėms. Aiški išimtis nacionaliniame teisiniame pagrinde atsirado tik 2018 m. ir nuo tų metų įmonė „USOVSKO EKO s.r.o.“ nebesikreipė dėl pagalbos.

(89) Įmonė „ÚSOVSKO EKO s.r.o.“ į Komisijai pateiktas pastabas įtraukė priešingos padėties scenarijų, paaiškindama situaciją be pagalbos. Bendrovė mano, kad pagalba turėjo skatinamąjį poveikį ir buvo proporcinga.

*„ÚSOVSKO AGRO s.r.o.“ pastabos*

(90) Įmonė „ÚSOVSKO AGRO s.r.o.“ 2017 m. gruodžio mėn. gavo pagalbą pagal abi pagalbos schemas.

(91) Savo pastabose įmonė „ÚSOVSKO AGRO s.r.o.“ teigė, kad veikė sąžiningai ir rėmėsi teisėtais lūkesčiais, nes abiejose pagalbos paraiškose teisingai nurodė savo, kaip didelės įmonės, statusą. Įmonė „ÚSOVSKO AGRO s.r.o.“ pateikė savo pagalbos paraiškų kopijas. Abiejose įmonė nurodė esanti didelė įmonė.

(92) Įmonė „ÚSOVSKO AGRO s.r.o.“ mano, kad Žemės ūkio ministerijos sprendimas dėl pagalbos panaikinimo buvo neteisėtas, nes juo iš esmės pažeidžiamos administracinės teisenos nuostatos.

(93) Kaip ir kiti pagalbos gavėjai, pateikę pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą, įmonė „ÚSOVSKO AGRO s.r.o.“ taip pat nurodė, kad 2008–2018 m. nacionaliniame teisiniame pagrinde („Pagalbos suteikimo principai“, 16 konstatuojamoji dalis) nebuvo aiškiai nustatyta sąlyga, kad pagalbos gavėjai turi būti MVĮ. Nacionaliniame teisiniame pagrinde reikalavimus atitinkantys pagalbos gavėjai buvo apibrėžti kaip „žemės ūkio produktų gamyba užsiimantys verslininkai“ ([34]). Nuo 2015 m. nacionaliniame teisiniame pagrinde buvo daroma nuoroda į Reglamento (ES) Nr. 702/2014 14 straipsnį, tačiau nebuvo aiškiai nustatyta, kad didelės įmonės nepriskiriamos reikalavimus atitinkantiems pagalbos gavėjams. Be to, reikalavimus atitinkančių pagalbos gavėjų apibrėžtis liko nepakitusi.

(94) Įmonės „ÚSOVSKO AGRO s.r.o.“ teigimu, 2015–2017 m. Čekijos žemės ūkio ministerija nežinojo, kad, remiantis Reglamentu (ES) Nr. 702/2014, pagalba negali būti skiriama didelėms įmonėms. Toks aiškus apribojimas nacionaliniame teisiniame pagrinde atsirado tik 2018 m. ir nuo tų metų įmonė „USOVSKO AGRO s.r.o.“ nebesikreipė dėl pagalbos.

(95) Įmonė „ÚSOVSKO AGRO s.r.o.“ į pastabas įtraukė priešingos padėties scenarijų, paaiškindama situaciją be pagalbos. Įmonė mano, kad pagalba turėjo skatinamąjį poveikį ir buvo proporcinga.

([32]) Įstatymo Nr. 513/1991 Rink. 2 straipsnis, vėliau Įstatymo Nr. 89/2012 Rink. 420 straipsnis.

([33]) Reglamento (ES) Nr. 702/2014 14 straipsnis „Pagalba investicijoms į materialųjį ar nematerialųjį turtą su pirmine žemės ūkio produktų gamyba susijusioje žemės ūkio valdoje“.

([34]) Įstatymo Nr. 513/1991 Rink. 2 straipsnis, vėliau Įstatymo Nr. 89/2012 Rink. 420 straipsnis.

*„SADY CZ s.r.o.“ pastabos*

(96) Įmonė „SADY CZ s.r.o.“ 2017 m. gruodžio mėn. gavo pagalbą pagal abi pagalbos schemas.

(97) Įmonė „SADY CZ s.r.o.“ pateikė savo pagalbos paraiškų kopijas. Vienoje pagalbos paraiškoje buvo teisingai nurodyta, kad bendrovė yra didelė įmonė. Kitoje pagalbos paraiškoje nurodyta, kad bendrovė yra vidutinė įmonė. Įmonė „SADY CZ s.r.o.“ paaiškino šį neatitikimą administracine klaida ir šį paaiškinimą pagrindė išrašu iš Įmonių registro, kuris buvo pridėtas prie abiejų pagalbos paraiškų ir kuriame buvo nurodyta, kad ji yra didelė įmonė.

(98) Kadangi (vienoje) pagalbos paraiškoje įmonės dydis buvo nurodytas teisingai, įmonė „SADY CZ s.r.o.“ teigia, kad Komisija sprendime pradėti procedūrą klydo teigdama, jog Čekijos valdžios institucijos „suteikė pagalbą didelėms įmonėms, kurias jos laikė MVĮ“. Įmonės „SADY CZ s.r.o.“ teigimu, Čekijos valdžios institucijos iš tikrųjų žinojo, kad pagalba buvo suteikta didelei įmonei, nes tai buvo aiškiai nurodyta pagalbos paraiškoje. Todėl Čekijos valdžios institucijos negalėjo šio pagalbos gavėjo laikyti MVĮ.

(99) Įmonės „SADY CZ s.r.o.“ teigimu, Čekijos valdžios institucijos ne kartą tikrino, ar laikomasi pagalbos suteikimo sąlygų.

(100) Įmonė „SADY CZ s.r.o.“ pastabose dėl sprendimo pradėti procedūrą nurodė, kad nacionaliniame teisiniame pagrinde („Pagalbos suteikimo principai“, 16 konstatuojamoji dalis) nenustatytas pagalbos gavėjo dydis kaip tinkamumo sąlyga.

(101) Įmonė „SADY CZ s.r.o.“ pastabose dėl sprendimo pradėti procedūrą teigė, kad pagalba vis dėlto turi skatinamąjį poveikį ir yra proporcinga, o Čekijos valdžios institucijos abiejų sąlygų laikymąsi patvirtino. Įmonė „SADY CZ s.r.o.“ teigė, kad prieš pateikdama pagalbos paraišką ji parengė vidaus dokumentą „Ketinimas investuoti į sodų atnaujinimą“, kuriame įvertino projekto pelningumą ir įrodė pagalbos skatinamąjį poveikį bei proporcingumą (remdamasi vidine grąžos norma, grynąja dabartine verte, pelningumo indeksu, atsipirkimo laikotarpiu). Tačiau šis dokumentas nebuvo pateiktas pagalbą teikiančiai institucijai. Įmonė „SADY CZ s.r.o.“ šį dokumentą įtraukė į Komisijai pateiktas pastabas. Įmonė „SADY CZ s.r.o.“ primygtinai teigia, kad ji negali būti baudžiama dėl Čekijos valdžios institucijų administracinio aplaidumo.

(102) Remdamasi Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 3 dalimi, įmonė „SADY CZ s.r.o.“ pasiūlė, kad pagalba, gauta pagal abi bendrosios išimties schemas, galėtų būti laikoma *ad hoc* pagalba, suteikta didelėms įmonėms pagal nurodytą straipsnį.

*„Lužanská Zemědělská a.s.“ pastabos*

(103) Įmonė „Lužanská Zemědělská a.s.“ 2016 ir 2017 m. gavo pagalbą sodams restruktūrizuoti.

(104) Įmonė „Lužanská Zemědělská a.s.“ nurodė, kad 2016 m. pagalbos paraiškos formoje nebuvo klausimo dėl pareiškėjo dydžio, todėl ji negalėjo nurodyti, kad yra didelė įmonė. 2017 m. pagalbos paraiškos formoje šis klausimas jau buvo įtrauktas ir įmonė „Lužanská Zemědělská a.s.“ teisingai nurodė esanti didelė įmonė. Abiem metais įmonė taip pat pateikė išrašą iš Įmonių registro, iš kurio matyti jos nuosavybės struktūra.

(105) Kaip ir kitos trečiosios šalys, pateikusios pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą, įmonė „Lužanská Zemědělská a.s.“ taip pat nurodė, kad nacionaliniame teisiniame pagrinde („Pagalbos suteikimo principai“, 16 konstatuojamoji dalis) pagalbos gavėjo dydis nebuvo viena iš tinkamumo sąlygų. Be to, remdamasi Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 3 dalimi, įmonė „Lužanská Zemědělská a.s.“ teigia, kad pagal tą reglamentą aiškiai leidžiama teikti pagalbą didelėms įmonėms. Taigi, remiantis tikslia Pagalbos suteikimo principų formuluote, teisę gauti pagalbą turėjo „žemės ūkio produktų gamyba užsiimantis verslininkas“ (papildomai neribojant pareiškėjo dydžio).

(106) Įmonės „Lužanská Zemědělská a.s.“ teigimu, Komisija sprendime pradėti procedūrą suklydo teigdama, kad Čekijos valdžios institucijos „suteikė pagalbą didelėms įmonėms, kurias jos laikė MVĮ“. Čekijos valdžios institucijos iš tiesų žinojo, kad pagalba buvo suteikta didelei įmonei, nes įmonės „Lužanská Zemědělská a.s.“ verslo dydis buvo aiškiai nurodytas 2017 m. pagalbos paraiškoje, o 2016 m. jis buvo aiškus iš pateikto išrašo iš Įmonių registro.

(107) Įmonė „Lužanská Zemědělská a.s.“ taip pat teigia, kad, nepaisant to, jog 2017 m. pagalbos paraiškos formoje ji nurodė esanti didelė įmonė ir jos didelės įmonės statusas valdžios institucijoms turėjo būti žinomas iš pridėtų dokumentų, formaliai vertinant, 2016 ir 2017 m. teikiant pagalbos paraiškas ji nebuvo didelė įmonė. Taip yra todėl, kad:

a) įmonė „Lužanská Zemědělská a.s.“ 2016 m. liepos mėn. tapo „Agrofert“ ([35]) dalimi, todėl pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priedo 4 straipsnio 2 dalies formuluotę ji neprarado MVĮ statuso, kai 2016 m. rugsėjo mėn. ir vėliau 2017 m. rugsėjo mėn. pateikė pagalbos paraišką;

b) įmonė „Lužanská Zemědělská a.s.“ savo pastabose dėl sprendimo pradėti procedūrą teigė, kad šis straipsnis neturi būti aiškinamas priešingai jo formuluotei, nes toks aiškinimas prieštarautų pagrindiniams subjektų, kuriems taikoma ES teisė, teisinio tikrumo reikalavimams, ir šiuo tikslu rėmėsi Sprendimo *Met-Trans*, C-310/98, 32 punktu ([36]);

c) įmonė „Lužanská Zemědělská a.s.“ taip pat rėmėsi teisėtais lūkesčiais, nes, jos nuomone, pagalba buvo proporcinga ir turėjo skatinamąjį poveikį. Įmonės teigimu, Čekijos valdžios institucijos ne kartą tikrino, ar laikomasi pagalbos suteikimo sąlygų.

(108) Įmonė „Lužanská Zemědělská a.s.“ pakartoja, kad negali būti baudžiama už tai, kad Čekijos valdžios institucijos neprašė pateikti priešingos padėties scenarijaus. Įmonė tvirtina, kad iki pagalbos suteikimo ji galėjo pateikti savo vidaus analizę ir kad tai būtų „labai formalistinis požiūris, kuriuo būtų visiškai ignoruojama ekonominė realybė ir visų pirma tikslas, kuriuo praktiškai teikiama pagalba“.

(109) Įmonė į savo pastabas įtraukė investicinio projekto finansinę ir pelningumo analizę. Komisija pažymi, kad šių dokumentų data yra 2021 m. kovo 11 d., t. y. po to, kai pagalba buvo suteikta ir kai pagalbą teikianti institucija panaikino sprendimus dėl pagalbos suteikimo bei pradėjo susigrąžinimo procedūrą. Ši data sutampa su pastabų dėl sprendimo pradėti procedūrą pateikimo data, o kada jie iš tikrųjų buvo parengti, nenurodyta.

(110) Įmonė „Lužanská Zemědělská a.s.“ taip pat teigė, kad pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 3 dalį tokia pagalba taip pat galėjo būti teikiama didelėms įmonėms kaip *ad hoc* pagalba.

## 6. **TREČIŲJŲ ŠALIŲ PASTABŲ PERDAVIMAS ČEKIJAI**

(111) Vadovaudamasi Reglamento (ES) 2015/1589 6 straipsnio 2 dalimi, Komisija 2022 m. balandžio 25 d. raštu perdavė trečiųjų šalių pastabas Čekijai ir paragino Čekiją per vieną mėnesį nuo rašto dienos pateikti savo pastabas.

(112) Čekijos valdžios institucijos atsakė 2022 m. gegužės 23 d. raštu, o po to 2022 m. rugpjūčio 24 d. raštu pateikė papildomos informacijos.

(113) Pirmame 2022 m. gegužės 23 d. rašte Čekija patvirtino, kad trečiųjų šalių pateikti argumentai buvo labai panašūs į tuos, kuriuos jos pateikė nacionalinių teismų nagrinėjamose bylose, jų visų inicijuotose dėl Čekijos žemės ūkio ministerijos sprendimų dėl susigrąžinimo.

([35]) Didelė įmonė.
([36]) 2000 m. kovo 23 d. Sprendimas *Met-Trans*, sujungtos bylos C-310/98 ir C-406/98, EU:C:2000:154, 32 punktas.

(114) Čekija pritarė trečiųjų šalių argumentui, kad pagalba buvo panaudota pagal jos tikslus, nors ji buvo suteikta didelėms įmonėms, kurios neatitiko reikalavimų pagal bendrosios išimties schemas, ir suteikta tuo metu, kai apie pagalbą didelėms įmonėms nebuvo pranešta. Čekijos valdžios institucijos taip pat sutiko, kad pagalba turėjo skatinamąjį poveikį, nepaisant to, kad nebuvo priešingos padėties scenarijaus, nes tokios investicijos nebūtų buvusios atliktos be pagalbos, daugiausia dėl didelių išlaidų. Čekijos valdžios institucijos taip pat pakartojo, kad, nepaisant to, jog nebuvo įvertintas priešingos padėties scenarijus, projektų vidinė grąžos norma buvo pagrįsta, o dėl pagalbos ji nepadidėjo virš įprasto lygio.

(115) Kalbant apie tai, kad nacionaliniame teisiniame pagrinde nėra aiškaus reikalavimus atitinkančių pagalbos gavėjų dydžio apribojimo, Čekija pakartojo, kad teisinio pagrindo tikslas ir prasmė yra teikti pagalbą tik MVĮ. Todėl 2016 ir 2017 m. nacionaliniame teisiniame pagrinde buvo nurodyta, kad pagalba teikiama remiantis Reglamento (ES) Nr. 702/2014 14 straipsniu, t. y. ji buvo skirta tik MVĮ. Čekijos valdžios institucijos nurodė, kad nė vienas iš pagalbos gavėjų, iš kurių siekiama susigrąžinti pagalbą, neginčijo aplinkybės, kad jie yra didelės įmonės, todėl Čekijos valdžios institucijos pradėjo susigrąžinimo procedūras.

(116) Dėl septynių nacionalinių teismų nagrinėjamų bylų dabartinės padėties Čekijos valdžios institucijos informavo, kad tuo metu, kai buvo pateiktas šis raštas, penkiose bylose Prahos municipalinis teismas jau yra priėmęs sprendimą ir atmetęs ieškinius. Du ieškovai (įmonės „Sady CZ s.r.o.“ ir „Lužanská Zemědělská a.s.“) atsiėmė savo ieškinius. Vienoje likusioje byloje (įmonė „RBQ SADY s.r.o.“) teismo sprendimas dar nepriimtas.

(117) Čekijos valdžios institucijos paaiškino, kad visuose priimtuose sprendimuose Prahos municipalinis teismas nustatė, kad Žemės ūkio ministerija pagrįstai priėmė sprendimus dėl susigrąžinimo. Kartu teismas rėmėsi Įstatymo Nr. 218/2000 Rink. dėl biudžeto taisyklių 15 straipsnio 3 dalies c punktu, galiojusiu tuo metu, kai buvo pradėtos susigrąžinimo procedūros. Toje nuostatoje buvo numatyta, kad negali būti reikalaujama grąžinti subsidiją, kuri jau buvo sumokėta į pagalbos gavėjo sąskaitą, jei susigrąžinimo priežastis yra ta, kad pagalba buvo suteikta pažeidžiant ES ar nacionalinę teisę. Taigi Prahos municipalinis teismas nusprendė, kad, nors Žemės ūkio ministerija privalėjo inicijuoti pagalbos susigrąžinimo procedūras, Įstatymo Nr. 218/2000 Rink. 15 straipsnio 3 dalies c punktas, galiojęs tuo metu, kai buvo inicijuotas pagalbos susigrąžinimas, neleidžia ministerijai vykdyti veiksmingo tokios pagalbos susigrąžinimo.

(118) 2022 m. rugpjūčio 24 d. rašte Čekijos valdžios institucijos paaiškino, kad 2022 m. sausio 1 d. buvo iš dalies pakeista Įstatymo Nr. 218/2000 Rink. 15 straipsnio 3 dalis ir išbrauktas c punktas.

(119) Tačiau Čekijos valdžios institucijos tvirtino, kad, kaip nustatė Prahos municipalinis teismas, nepaisant pakeitimo, teisinio tikrumo principas neleidžia susigrąžinti suteiktos pagalbos, nes Įstatymo Nr. 218/2000 Rink. pakeitimas negali būti taikomas atgaline data.

## 7. **TEISINIS PAGALBOS VERTINIMAS**

### 7.1. **Pagalbos buvimas pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį**

(120) Pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, „[i]šskyrus tuos atvejus, kai Sutartys nustato kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai“.

(121) Sprendime pradėti procedūrą ([37]) Komisija padarė preliminarią išvadą, kad SESV 107 straipsnio 1 dalies sąlygos yra įvykdytos, todėl schemos SA.50787 ir SA.50837, apie kurias pranešta, yra valstybės pagalba pagal tą straipsnį.

(122) Šia preliminaria išvada nebuvo suabejota nė vienose iš pastabų, gautų iš trečiųjų šalių ir Čekijos. Be to, Čekija pati pranešė apie schemas kaip apie valstybės pagalbos priemones.

([37]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 58–62 konstatuojamąsias dalis.

(123) Vadinasi, kad priemonė būtų laikoma pagalba pagal tą straipsnį, turi būti įvykdytos visos šios sąlygos: i) priemonė turi būti priskirtina valstybei ir finansuojama iš valstybinių išteklių; ii) ja turi būti suteikiamas pranašumas pagalbos gavėjui; iii) tas pranašumas turi būti atrankusis ir iv) priemone turi būti iškraipoma konkurencija arba keliama jos iškraipymo grėsmė ir turi būti daromas poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai.

(124) Kadangi pagalbos priemones, apie kurias pranešta, reglamentuoja teisės aktas, kuriuo remiantis, nereikalaujant papildomų įgyvendinimo priemonių (16 konstatuojamoji dalis), gali būti skiriama individuali pagalba šiame teisės akte bendrai ir abstrakčiai apibrėžtoms įmonėms (2.2.3, 2.2.4, 2.3 ir 2.4 skirsniai), Komisija mano, kad, pagal 2014 m. gairių 35 punkto 4 papunktį, jos yra pagalbos schemos. Schemos gali būti laikomos suderinamomis su vidaus rinka tik tuo atveju, jei joms gali būti taikoma viena iš SESV nustatytų nukrypti leidžiančių nuostatų (taip pat žr. 7.2 skirsnį).

(125) Schemos yra priskirtinos valstybei, nes jos grindžiamos 16 konstatuojamojoje dalyje aprašytais teisės aktais ir įgyvendinamos valstybės institucijos (19 konstatuojamoji dalis). Mokėjimai pagal jas atliekami iš valstybės biudžeto, taigi iš valstybės išteklių (19 konstatuojamoji dalis).

(126) Pagal šias schemas jų gavėjams suteikiamas pranašumas tiesioginių dotacijų forma (19 konstatuojamoji dalis). Taigi pagal schemas šie pagalbos gavėjai nepatiria išlaidų, kurias jie turėtų padengti įprastomis rinkos sąlygomis.

(127) Schemos yra atrankiosios, nes pagalba teikiama tik tam tikroms įmonėms, konkrečiai įmonėms, vykdančioms pirminę žemės ūkio produktų gamybą.

(128) Remiantis Teisingumo Teismo praktika, pagalba gali daryti įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai, jei ta įmonė veikia rinkoje, kurioje vyksta ES valstybių narių tarpusavio prekyba ([38]). Pagalbos gavėjai veikia pirminės žemės ūkio produktų gamybos sektoriuje, kuriame vyksta ES valstybių narių tarpusavio prekyba ([39]). Taigi šis sektorius yra atviras konkurencijai ES lygmeniu ir todėl jam poveikį daro visos priemonės, palankios gamybai vienoje arba keliose valstybėse narėse. Todėl ši schema gali iškraipyti konkurenciją ir daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

(129) Todėl Komisija patvirtina sprendimo pradėti procedūrą 58–62 konstatuojamosiose dalyse išdėstytas preliminarias išvadas ir pakartoja, kad pagal abi schemas suteikta pagalba yra valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

### 7.2. **Schemų buvimas**

(130) Pagal Reglamento (ES) 2015/1589 1 straipsnio d punktą, pagalbos schema apibrėžiama kaip bet kuris teisės aktas, pagal kurį bendrai ir abstrakčiai teisės aktuose apibrėžtoms įmonėms netaikant kitų įgyvendinimo priemonių galima teikti individualią pagalbą.

(131) Sprendime pradėti procedūrą ([40]) Komisija taip pat padarė preliminarią išvadą, kad abi pagalbos priemonės SA.50787 ir SA.50837 yra schemos pagal tą apibrėžtį ir 2014 m. gairių 35 punkto 4 papunktį, nes pagal jų teisinį pagrindą nereikalaujama papildomų įgyvendinimo priemonių pagalbai teikti, o pagalbos gavėjai nurodyti bendrai ir abstrakčiai. Tas pats teisinis pagrindas ir išvada dėl schemų buvimo taikomi ir bendrosios išimties pagalbos schemoms SA.46621 (2016/XA) ir SA.46972 (2016/XA), kurios buvo taikomos tuo metu, kai 2016 ir 2017 m. didelėms įmonėms buvo neteisėtai suteikta pagalba.

(132) Dėl pagalbos priemonių priskyrimo schemomis dvi trečiosios šalys, t. y. įmonės „SADY CZ s.r.o.“ (102 konstatuojamoji dalis) ir „Lužanská Zemědělská a.s.“ (110 konstatuojamoji dalis), teigė, kad joms suteikta pagalba iš tikrųjų yra *ad hoc* pagalba pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 3 dalį.

(133) Dėl šio argumento Komisija pirmiausia primena *ad hoc* pagalbos apibrėžtį. Pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 2 straipsnio 13 dalį, „*ad hoc* pagalba – ne pagal pagalbos schemą skirta pagalba“.

([38]) Visų pirma žr. 1988 m. liepos 13 d. Sprendimą *Prancūzijos Respublika / Europos Bendrijų Komisija*, C-102/87, EU:C:1988:391.
([39]) 2022 m. ES prekyba žemės ūkio ir maisto produktais sudarė 401,5 mlrd. EUR per metus (šaltinis – Eurostatas).
([40]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 63 konstatuojamąją dalį.

(134) Tačiau nagrinėjamu atveju Komisija pažymi, kad pagalba, kurią gavo įmonės „SADY CZ s.r.o.“ ir „Lužanská Zemědělská a.s.“, buvo suteikta remiantis nacionalinėmis subsidijų programos taisyklėmis (16 konstatuojamojoje dalyje nurodytas teisinis pagrindas), nereikalaujant papildomų įgyvendinimo priemonių. Iš tikrųjų pagalba didelėms įmonėms buvo klaidingai suteikta pagal bendrosios išimties schemas, kurios iš tiesų buvo skirtos tik MVĮ. Komisijai nebuvo pranešta apie individualią *ad hoc* pagalbą didelėms įmonėms prieš suteikiant pagalbą šiems pagalbos gavėjams. Vienintelis pranešimas, susijęs su didelėmis įmonėmis, buvo Čekijos pranešimas apie schemas SA.50787 ir SA.50837 po to, kai buvo suteikta pagalba didelėms įmonėms. Pagalba didelėms įmonėms 2016 ir 2017 m. taip pat buvo grindžiama tuo pačiu nacionaliniu teisiniu pagrindu, kuris buvo taikomas bendrosios išimties schemoms ir kuris taip pat buvo vėliau nurodytas pranešime apie schemas SA.50787 ir SA.50837. Kitaip tariant, pagalba pagal tas schemas, apie kurias pranešta, buvo įgyvendinta praeityje, o apie *ad hoc* pagalbą ar schemą Komisijai nebuvo pranešta prieš jas įgyvendinant, be to, joms dėl toliau nurodytų priežasčių (138–164 konstatuojamosios dalys) nebuvo taikomas bendrosios išimties Reglamentas (ES) Nr. 702/2014.

(135) Nacionaliniame teisiniame pagrinde pateikti esminiai pagalbos elementai (tinkamos finansuoti išlaidos ir pagalbos intensyvumas), o pagalbos gavėjai apibrėžti abstrakčiai ir bendrai. Tuo remdamosi Čekijos valdžios institucijos suteikė pagalbą pagalbos gavėjams, neturėdamos teisės savo nuožiūra daryti įtakos esminiams pagalbos elementams ir jos suteikimo sąlygoms. Atsižvelgdama į Čekijos valdžios institucijų pateiktą paaiškinimą (68 konstatuojamoji dalis), Komisija mano, kad pagalba didelėms įmonėms pagal bendrosios išimties schemas buvo suteikta dėl administracinės klaidos, o ne pasinaudojant diskrecijos teise.

(136) Todėl Komisija daro išvadą, kad pagalba, neteisėtai suteikta didelėms įmonėms iki pranešimo apie schemas SA.50787 ir SA.50837, tačiau pagal jų teisinį pagrindą ir tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir pagalba, suteikta MVĮ pagal tą teisinį pagrindą, buvo suteikta pagal dvi pagalbos schemas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2015/1589 1 straipsnio d punkte. Todėl Komisija nesutinka su įmonių „SADY CZ s.r.o.“ ir „Lužanská Zemědělská a.s.“ argumentu, kad joms suteikta pagalba galėtų būti *ad hoc* pagalba pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 3 dalį (taip pat žr. 142–164 konstatuojamąsias dalis).

(137) Bet kuriuo atveju Komisija negali pripažinti suderinama *ad hoc* pagalbos, kuri neatitinka visų Reglamento (ES) Nr. 702/2014 suderinamumo sąlygų (žr. 149–161 konstatuojamąsias dalis).

### 7.3. **Schemų pripažinimas neteisėtomis**

(138) Sprendime pradėti procedūrą Komisija laikėsi nuomonės, kad pagalba didelėms įmonėms buvo suteikta iš anksto jai nepranešus pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį ([41]). Be to, didelėms įmonėms suteikta pagalba negalėjo būti pripažinta suderinama pagal bendrosios išimties schemas, nes Reglamento (ES) Nr. 702/2014 14 straipsnis taikomas tik MVĮ. Todėl Komisija laikėsi preliminarios nuomonės, kad tokia pagalba didelėms įmonėms yra nauja pagalba, kuri yra neteisėta pagal Reglamento (ES) 2015/1589 1 straipsnio f punktą.

(139) Pastabose dėl sprendimo pradėti procedūrą Čekija ir trečiosios šalys patvirtino, kad pagalba kai kurioms didelėms įmonėms buvo suteikta anksčiau nei Komisijai buvo pranešta apie pagalbos schemas SA.50787 ir SA.50837.

(140) Komisija primena, kad dvi trečiosios šalys, t. y. įmonės „SADY CZ s.r.o.“ (102 konstatuojamoji dalis) ir „Lužanská Zemědělská a.s.“ (110 konstatuojamoji dalis), teigė, kad joms suteikta pagalba iš tikrųjų yra *ad hoc* pagalba pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 3 dalį. Todėl, jų nuomone, tokia pagalba nebūtų laikoma neteisėta pagalba, nes apie bendrosios išimties schemas buvo paskelbta laikantis Reglamento (ES) Nr. 702/2014.

([41]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 64–65 konstatuojamąsias dalis.

(141) Analizuodama šį teiginį Komisija remiasi Reglamento (ES) Nr. 702/2014 3 straipsniu, kuriame buvo nustatytos SESV 108 straipsnio 3 dalyje numatyto reikalavimo pranešti netaikymo pagalbai sąlygos. Minėtame straipsnyje buvo nustatyta, kad pagalbos schemos, pagal pagalbos schemas teikiama individuali pagalba ir *ad hoc* pagalba yra suderinamos su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 2 arba 3 dalį ir joms netaikomas Sutarties 108 straipsnio 3 dalyje nustatytas reikalavimas pranešti, jeigu tokia pagalba atitinka visas šio reglamento I skyriuje nustatytas sąlygas ir konkrečias to reglamento III skyriuje atitinkamų kategorijų pagalbai nustatytas sąlygas.

(142) Todėl Komisija vertina, ar įmonėms „SADY CZ s.r.o." ir „Lužanská Zemědělská a.s.", o pagal analogiją ir kitoms didelėms įmonėms, suteikta pagalba galėtų būti laikoma *ad hoc* pagalba pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 1 ir 6 straipsnius.

7.3.1. *Pagalbos gavėjai pagal Reglamentą (ES) Nr. 702/2014*

(143) Reglamento (ES) Nr. 702/2014 1 straipsnyje nustatyta to reglamento taikymo sritis.

(144) Pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 1 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktį, tas reglamentas buvo taikomas pagalbai labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ), vykdančioms veiklą žemės ūkio sektoriuje, visų pirma pirminę žemės ūkio produktų gamybą, perdirbimą ir prekybą, išskyrus 14, 15, 16, 18, 23 ir 25–28 straipsnius, kurie taikomi tik pirminės žemės ūkio produktų gamybos veiklą vykdančioms MVĮ.

(145) Komisija primena, kad Reglamento (ES) Nr. 702/2014 14 straipsnyje buvo nustatytos pagalbos investicijoms, susijusioms su pirmine žemės ūkio produktų gamyba, teikimo sąlygos, todėl tai buvo abiejų bendrosios išimties schemų SA.46621 (2016/XA) ir SA.46972 (2016/XA) teisinis pagrindas. Kaip nurodyta pirmiau (134 konstatuojamojoje dalyje), Čekijos valdžios institucijos klaidingai suteikė pagalbą didelėms įmonėms pagal bendrosios išimties schemas, kurios iš tikrųjų buvo skirtos tik MVĮ. Pagalba didelėms įmonėms 2016 ir 2017 m. taip pat buvo grindžiama tuo pačiu nacionaliniu teisiniu pagrindu, kuris buvo taikomas bendrosios išimties schemoms ir kuris taip pat buvo vėliau nurodytas pranešime apie schemas SA.50787 ir SA.50837. Kitaip tariant, pagalba pagal tas schemas, apie kurias pranešta, buvo įgyvendinta praeityje, o apie *ad hoc* pagalbą ar schemą Komisijai nebuvo pranešta prieš jas įgyvendinant, be to, joms dėl toliau nurodytų priežasčių nebuvo taikomas bendrosios išimties Reglamentas (ES) Nr. 702/2014.

(146) Pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 1 straipsnio b–e punktus, toliau nurodytų kategorijų pagalba gali būti teikiama visoms įmonėms, netaikant dydžio apribojimo:

„b) pagalbai investicijoms, skirtoms žemės ūkio valdoje esančiam kultūros ir gamtos paveldui išsaugoti;

c) pagalbai žemės ūkio sektoriui gaivalinių nelaimių padarytai žalai atitaisyti;

d) pagalbai moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai žemės ir miškų ūkio sektoriuose;

e) pagalbai miškų ūkio sektoriui".

(147) Kalbant apie kitas pagalbos kategorijas, nurodytas Reglamente (ES) Nr. 702/2014, Reglamento (ES) Nr. 702/2014 1 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje nebuvo numatyta jokia nuostata, leidžianti nukrypti nuo reikalavimo, kad pagalba pagal 14, 15, 16, 18, 23 ir 25–28 straipsnius gali būti teikiama tik MVĮ.

(148) Vadinasi, didelėms įmonėms buvo galima teikti tik Reglamento (ES) Nr. 702/2014 1 straipsnio b–e punktuose išvardytų kategorijų pagalbą pagal bendrosios išimties schemą arba kaip *ad hoc* pagalbą. Visos kitos pagalbos rūšys, patenkančios į to reglamento taikymo sritį, įskaitant 14 straipsnį, buvo skirtos tik MVĮ. Vien to pakanka, kad būtų atmestas teiginys dėl pagalbos didelėms įmonėms priskyrimo *ad hoc* pagalbai pagal Reglamentą (ES) Nr. 702/2014.

(149) Be to, Komisija primena, kad pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 3 straipsnį, pagalbos schemos, pagal pagalbos schemas teikiama individuali pagalba ir *ad hoc* pagalba yra suderinamos su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 2 arba 3 dalį ir joms netaikomas Sutarties 108 straipsnio 3 dalyje nustatytas reikalavimas pranešti, jeigu tokia pagalba atitinka visas tame reglamente nustatytas sąlygas.

(150) Pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 1 dalį, Reglamentas (ES) Nr. 702/2014 buvo taikomas tik pagalbai, turinčiai skatinamąjį poveikį.

(151) Pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 2 dalį, buvo laikoma, kad pagalba turi skatinamąjį poveikį, jei, prieš pradėdamas vykdyti su projektu ar veikla susijusius darbus, gavėjas atitinkamai valstybei narei pateikė rašytinę pagalbos paraišką.

(152) Sprendime pradėti procedūrą Komisija neabejojo, kad pagalbos paraiškos buvo pateiktos teisingai, o atlikus tyrimą patvirtinta, kad ši sąlyga buvo įvykdyta ir kad jokia pagalba nebuvo suteikta, jei prieš tai nebuvo pateikta pagalbos paraiška.

(153) Pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 3 dalį, didelėms įmonėms suteikta *ad hoc* pagalba laikoma turinčia skatinamąjį poveikį, jei ne tik užtikrinama, kad būtų tenkinama [to straipsnio] 2 dalyje nustatyta sąlyga, bet valstybė narė, prieš suteikdama atitinkamą *ad hoc* pagalbą, įsitikina, kad gavėjo parengtuose dokumentuose matyti, jog pagalba turės vieną iš to straipsnio 3 dalies a–d punktuose išvardytų padarinių.

(154) Pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 24 konstatuojamąją dalį, teikdama bet kokią *ad hoc* pagalbą, kuriai taikomas tas reglamentas, pagalbos gavėjui, kuris yra didelė įmonė, valstybė narė turėjo įsitikinti, kad ne tik laikomasi MVĮ taikomų su skatinamuoju poveikiu susijusių sąlygų, bet ir kad pagalbos gavėjas vidiniame dokumente išanalizavo remiamo projekto ar veiklos perspektyvumą tuo atveju, jei pagalba bus suteikta, ir tuo atveju, jei pagalba nebus suteikta. Valstybė narė turėjo patikrinti, ar tuo vidiniu dokumentu patvirtinama, kad iš esmės padidėtų projekto ar veiklos mastas, bendra suma, kurią pagalbos gavėjas išleistų remiamam projektui ar veiklai, arba atitinkamo projekto ar veiklos įvykdymo sparta. Taip pat turėjo būti įmanoma įrodyti skatinamąjį poveikį remiantis tuo, kad be pagalbos toks investicinis projektas ar veikla atitinkamoje kaimo vietovėje nebūtų buvę įvykdyti.

(155) Komisijos nuomone, Reglamento (ES) Nr. 702/2014 24 konstatuojamojoje dalyje apibūdintas dokumentas, kurio buvo prašoma pagal to reglamento 6 straipsnio 3 dalį, iš esmės buvo lygiavertis priešingos padėties scenarijui. Be to, kaip ir priešingos padėties scenarijaus atveju, valstybė narė, prieš suteikdama *ad hoc* pagalbą, privalėjo patikrinti, ar pagalbos gavėjo parengtuose dokumentuose nustatyta, kad pagalba turėtų vieną ar daugiau to straipsnio 3 dalies a–d punktuose išvardytų padarinių.

(156) Sprendime pradėti procedūrą Komisija išreiškė abejonių, ar pagalbos gavėjai, kurie suteikiant pagalbą buvo didelės įmonės, pateikė priešingos padėties scenarijų ([42]).

(157) Atliekant tyrimą, Čekijos valdžios institucijos nepateikė informacijos, iš kurios būtų matyti, kad prieš suteikdamos pagalbą jos patikrino, ar pagalbos gavėjo parengtuose dokumentuose nustatyta, kad pagalba atitinka Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 3 dalies a–d punktuose nustatytas sąlygas. Priešingai, ankstesnis Čekijos valdžios institucijų paaiškinimas, kad pagalba buvo suteikta kai kurioms didelėms įmonėms, nes jos buvo neteisingai laikomos MVĮ, Komisijos nuomone, patvirtina, kad šiuo atveju nebuvo taikomos didelėms įmonėms skirtai pagalbai būdingos sąlygos.

([42]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 115 konstatuojamąją dalį.

(158) Įmonės „SADY CZ s.r.o.“ ir „Lužanská Zemědělská a.s.“, t. y. abu pagalbos gavėjai, kurie rėmėsi *ad hoc* pagalbos pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 3 dalį argumentu, nenurodė, ar pateikė vidaus dokumentus, kurių reikalaujama pagal to reglamento 6 straipsnio 3 dalį, kad nacionalinės institucijos galėtų atlikti *ex ante* vertinimą. Tačiau jos abi pateikė Komisijai savo pagalbos paraiškų kopijas, o tai leidžia daryti išvadą, kad tokie dokumentai nebuvo pateikti su pagalbos paraiškomis. Tas pats pasakytina ir apie visas kitas dideles įmones, kurios pateikė pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą. Čekijos valdžios institucijos savo pastabose nenurodė, ar jos gavo vidaus dokumentus, kurie turi būti pateikiami pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 3 dalį, kad galėtų atlikti *ex ante* vertinimą. Jos tik išreiškė nuomonę, kad didelėms įmonėms suteikta pagalba atitinka skatinamojo poveikio kriterijų ir yra proporcinga (71–74 konstatuojamosios dalys). Todėl Komisija daro išvadą, kad valstybės narės institucijos *ex ante* nepatikrino, ar laikomasi jos Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 3 dalies.

(159) Pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 4 dalį, nukrypstant nuo to straipsnio 2 ir 3 dalių, laikoma, kad priemonės, kurias sudaro mokesčių lengvatos, turi skatinamąjį poveikį, jeigu tenkinamos toje dalyje nustatytos sąlygos. Tiriama pagalba buvo suteikta kaip tiesioginė dotacija, o ne kaip mokesčių lengvata. Todėl ši nukrypti leidžianti nuostata nebuvo taikoma.

(160) Nebuvo taikoma ir nuo skatinamojo poveikio nukrypti leidžianti nuostata, nustatyta Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 5 dalyje, kurioje išvardytos pagalbos, kuriai netaikomas skatinamojo poveikio reikalavimas arba laikoma, kad ji turi skatinamąjį poveikį, kategorijos. Investicinei pagalbai ši nukrypti leidžianti nuostata nebuvo taikoma.

(161) Remdamasi tuo, Komisija daro išvadą, kad jos Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 3 dalyje nustatytos sąlygos nebuvo įvykdytos, todėl pagal to reglamento 3 straipsnį jos Reglamentas (ES) Nr. 702/2014 šiai pagalbai negalėjo būti taikomas.

(162) Todėl Komisija nesutinka su įmonių „SADY CZ s.r.o.“ ir „Lužanská Zemědělská a.s.“ argumentu, kad joms (arba kitoms didelėms įmonėms) suteikta pagalba buvo *ad hoc* pagalba pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 6 straipsnio 3 dalį.

7.3.2. *Išvada*

(163) Atsižvelgiant į tai, kad tokia pagalba atitiko ne visas Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I skyriuje nustatytas sąlygas, pagal to reglamento 3 straipsnį ([43]) jai negalėjo būti netaikomas SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatytas reikalavimas pranešti.

(164) Komisija daro išvadą, kad Čekijos valdžios institucijos neįvykdė SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatytos pareigos, nes investicinę pagalbą kai kuriems pagalbos gavėjams suteikė prieš tai, kai apie ją buvo pranešta ir ją patvirtino Komisija. Todėl Komisija tvirtina, kad tokia pagalba turi būti laikoma neteisėta pagalba pagal Reglamento (ES) 2015/1589 1 straipsnio f punktą.

7.4. **Pagalbos suderinamumas su vidaus rinka**

(165) Pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą, pagalba gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka, jeigu ji skirta tam tikros ekonominės veiklos rūšių arba tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti, jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui.

(166) Sprendime pradėti procedūrą Komisija išsamiai išnagrinėjo abiejų schemų SA.50787 ir SA.50837 (įskaitant didelėms įmonėms jau suteiktą pagalbą) suderinamumą su ([44]) tuo metu galiojusiomis Sąjungos valstybės pagalbos taisyklėmis. Nagrinėjamu atveju tai buvo 2014 m. gairių I dalis („Bendrieji vertinimo principai“) ir II dalies 1.1.1.1 skirsnis („Su pirmine žemės ūkio produktų gamyba susijusių investicijų į žemės ūkio valdų materialųjį turtą ir nematerialųjį turtą kompensavimo pagalba“); šios gairės galiojo tuo metu, kai pagalba buvo suteikta ([45]) didelėms įmonėms.

([43]) Taip pat žr. 2019 m. kovo 5 d. Sprendimo *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 59 punktą.
([44]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 70–89 konstatuojamąsias dalis.
([45]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 69 konstatuojamąją dalį.

(167) Kalbant apie schemų suderinamumą su 2014 m. gairių 1.1.1.1 skirsnyje nustatytomis konkrečiomis sąlygomis, taikomomis investicinei pagalbai, Komisija padarė preliminarią išvadą, kad šias sąlygas atitinka abi schemos (įskaitant didelėms įmonėms jau suteiktą pagalbą).

(168) Kalbant apie schemų suderinamumo su 2014 m. gairių I dalyje nustatytais bendraisiais vertinimo principais pagal SESV 107 straipsnio 3 dalį vertinimą, Komisija padarė skirtingas preliminarias išvadas dėl pagalbos, kuri buvo suteikta iki pranešimo apie ją, ir pagalbos, kuri turėjo būti suteikta tik ją patvirtinus ir apie Komisijos sprendimą pranešus Čekijai.

(169) Nors Komisijos preliminarioje nuomonėje patvirtinta, kad pastaroji pagalba atitinka bendrus vertinimo principus ([46]), tokia pati išvada nepadaryta dėl pagalbos, kuri jau buvo suteikta didelėms įmonėms iki pranešimo apie ją. Tiksliau Komisija suabejojo, ar tokia pagalba yra proporcinga ir ar ji turi skatinamąjį poveikį ([47]).

(170) Komisija primena, kad kilo abejonių, ar didelės įmonės, klaidingai gavusios pagalbą pagal bendrosios išimties schemas ir iš esmės įgyvendinusios schemas SA.50787 ir SA.50837 iki pranešimo apie jas, pateikė priešingos padėties scenarijų ir ar suteikta pagalba atitinka 2014 m. gairių 95–97 punktuose nustatytą grynųjų papildomų išlaidų metodą. Komisija pateikė argumentus, kad, kadangi priešingos padėties scenarijus greičiausiai nebuvo pateiktas, Čekijos valdžios institucijos iš tiesų negalėjo įsitikinti, kad pagalbos sumos buvo proporcingos ir atitiko grynąsias papildomas išlaidas, patirtas vykdant investicijas atitinkamoje teritorijoje, palyginti su priešingos padėties scenarijumi.

(171) Komisija primena, kad visi pagalbos gavėjai, pateikę pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą, bent vienoje iš 2016 ir 2017 m. pateiktų pagalbos paraiškų nurodė, kad suteikiant pagalbą jie turėjo didelės įmonės, o ne MVĮ statusą. Bet kuriuo atveju jų, kaip didelės įmonės, statusas buvo matomas iš dokumentų, pateiktų kartu su pagalbos paraiškomis.

(172) Visi pagalbos gavėjai, pateikę pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą, taip pat patvirtino, kad Čekijos valdžios institucijos neprašė pateikti priešingos padėties scenarijaus, nors pagalbos paraiškose arba prie jų pridėtuose dokumentuose jie nurodė, kad yra didelės įmonės.

(173) Visi pagalbos gavėjai, pateikę pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą (76–110 konstatuojamosios dalys), teigė, kad pagalba turi skatinamąjį poveikį, nepaisant to, kad priešingos padėties scenarijus nebuvo pateiktas ir patikrintas Čekijos valdžios institucijų. Dauguma jų tokį priešingos padėties scenarijų įtraukė į Komisijai pateiktas pastabas. Šiai pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą pateikusių pagalbos gavėjų nuomonei pritarė Čekijos valdžios institucijos (71 konstatuojamoji dalis).

(174) Komisija argumentus dėl skatinamojo poveikio buvimo vertina atsižvelgdama į 2014 m. gairių I dalies 3.4 skirsnio atitinkamus punktus.

(175) Pagal 2014 m. gairių 70 punktą, pagalba neturi skatinamojo poveikio jos gavėjui, jeigu su konkrečiu projektu ar veikla susijęs darbas jau buvo pradėtas anksčiau, nei pagalbos gavėjas nacionalinėms valdžios institucijoms pateikė pagalbos paraišką.

(176) Pagal 2014 m. gairių 72 punktą, be tų gairių 71 punkte nurodytos informacijos, didelės įmonės pagalbos paraiškoje turėjo apibūdinti padėtį, kuri susiklostytų be pagalbos – vadinamąjį priešingos padėties scenarijų arba alternatyvų projektą ar veiklą, ir pateikti dokumentus, kuriais įrodomas paraiškoje apibūdintas priešingos padėties scenarijus.

(177) Be to, pagal 2014 m. gairių 73 punktą, gavusi paraišką pagalbą teikianti institucija turėjo patikrinti, ar priešingos padėties scenarijus yra įtikinamas, ir patvirtinti, kad pagalba darė būtiną skatinamąjį poveikį.

([46]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 102 konstatuojamąją dalį.
([47]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 116 ir 122 konstatuojamąsias dalis.

(178) Komisijai pateiktos pagalbos paraiškų ir pridedamų dokumentų kopijos patvirtina, kad pagalbą gavusios didelės įmonės, kurios pateikė pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą, pateikė pagalbos paraiškas prieš joms suteikiant pagalbą.

(179) Tačiau atlikus tyrimą neabejotinai patvirtinta, kad nė į vieną iš didelių įmonių pateiktų pagalbos paraiškų nebuvo įtrauktas priešingos padėties scenarijus. Vadinasi, prieš suteikdamos pagalbą didelėms įmonėms, Čekijos valdžios institucijos nepatikrino ir nepatvirtino, kad pagalba didelėms įmonėms turi skatinamąjį poveikį.

(180) Remiantis 2014 m. gairių 72 ir 73 punktais, prieš suteikiant pagalbą turėjo būti įvykdytos abi sąlygos, t. y. pagalbos prašytojas pagalbos paraiškoje turėjo apibūdinti padėtį, kokia būtų nesuteikus pagalbos, o pagalbą teikianti institucija turėjo ją patikrinti prieš suteikdama pagalbą. Jei abi sąlygos neįvykdomos, skatinamojo poveikio buvimas lieka hipotetinis ir neįrodytas.

(181) Komisija pabrėžia, kad pagalbos skatinamasis poveikis negali būti numanomas, o turi būti įrodytas pagalbos prašytojo ir patvirtintas pagalbą teikiančios institucijos prieš suteikiant pagalbą. Be to, pagal 2014 m. gairių 72 punktą buvo reikalaujama, kad pagalbos paraiškoje būtų apibūdintas priešingos padėties scenarijus. Šiame ar bet kuriame kitame 2014 m. gairių punkte nebuvo numatyta jokių alternatyvių priešingos padėties scenarijaus įrodymų. Todėl Komisija negali pritarti ar vertinti *ex post* priešingos padėties scenarijų, kuriuos kartu su pastabomis dėl sprendimo pradėti procedūrą pateikė pagalbą gavusios didelės įmonės.

(182) Todėl preliminari nuomonė, kad pagalba neturėjo skatinamojo poveikio, pasitvirtino.

(183) Dėl proporcingumo kriterijaus Komisija primena taisykles, kurios buvo taikomos nagrinėjamai pagalbai tuo metu, kai ji buvo suteikta didelėms įmonėms:

(184) Pagal 2014 m. gairių 95 punktą, investicinės pagalbos, teikiamos didelėms įmonėms pagal pagalbos schemas, apie kurias pranešama, atveju valstybės narės turėjo užtikrinti, kad pagalbos suma būtų sumažinta iki minimumo, remiantis grynųjų papildomų išlaidų metodu.

(185) Pagal 2014 m. gairių 97 punktą, valstybė narė turėjo užtikrinti, kad pagalbos suma atitiktų grynąsias papildomas išlaidas, patiriamas įgyvendinant investiciją atitinkamoje vietovėje, palyginti su priešingos padėties scenarijumi, jei pagalba nebūtų skirta. Šiuo tikslu tų gairių 96 punkte nustatytas metodas turėjo būti taikomas kartu taikant didžiausią pagalbos intensyvumą kaip viršutinę ribą. Be to, pagalbos suma negalėjo viršyti minimumo, būtino pakankamam projekto pelningumui užtikrinti, pavyzdžiui, dėl tos pagalbos investicijų grąžos norma (IGN) negalėjo būti didesnė už įprastas grąžos normas, kurias atitinkama įmonė taiko kituose panašaus pobūdžio investiciniuose projektuose, arba, kai informacijos apie tokias normas neturima, IGN negalėjo būti didesnė už visos įmonės kapitalo kainą ar už grąžos normas, įprastai taikomas atitinkamame sektoriuje.

(186) Pagal minėtas pagalbos proporcingumo taisykles taip pat buvo reikalaujama, kad šis kriterijus būtų patikrintas ir patvirtintas prieš suteikiant pagalbą didelėms įmonėms.

(187) Sprendime pradėti procedūrą Komisija išreiškė abejonių, ar pagalba, suteikta didelėms įmonėms prieš Komisijai ją patvirtinant, atitiko grynųjų papildomų išlaidų metodą pagal 2014 m. gairių 95–97 punktus ([48]). Šiuo atžvilgiu Komisija pažymėjo, kad, kadangi (tame etape) priešingos padėties scenarijus greičiausiai nebuvo pateiktas, Čekijos valdžios institucijos negalėjo užtikrinti, kad pagalbos sumos atitiktų grynąsias papildomas išlaidas, patirtas vykdant investicijas atitinkamoje teritorijoje, palyginti su priešingos padėties scenarijumi.

(188) Atlikus tyrimą patvirtinta, kad didelės įmonės kartu su pagalbos paraiška nepateikė priešingos padėties scenarijaus. Todėl Čekijos valdžios institucijos neturėjo informacijos, kuri būtų leidusi joms patikrinti ir patvirtinti, kad pagalba atitinka grynųjų papildomų išlaidų metodą pagal 2014 m. gairių 95–97 punktus. Komisija pažymi, kad nei cituotuose 2014 m. gairių 95–97 punktuose, nei jokiame kitame tų gairių punkte nebuvo numatyta alternatyvaus grynųjų papildomų išlaidų metodo įrodymo. Todėl pasitvirtino preliminari abejonė, kad nebuvo patikrintas didelėms įmonėms suteiktos pagalbos proporcingumas.

([48]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 133 konstatuojamąją dalį.

(189) Todėl Komisija mano, kad iki pranešimo apie pagalbos schemas SA.50787 ir SA.50837 dienos didelėms įmonėms suteikta pagalba negali būti laikoma suderinama su vidaus rinka pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punkte numatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, nes ši pagalba neatitiko skatinamojo poveikio ir proporcingumo sąlygų, nustatytų taikytinose 2014 m. gairių nuostatose.

(190) Viena iš pagalbos gavėjų (t. y. įmonė"Lužanská Zemědělská a.s.") pastabose dėl sprendimo pradėti procedūrą teigia, kad, nepaisant to, jog 2017 m. pagalbos paraiškos formoje ji nurodė esanti didelė įmonė ir jos didelės įmonės statusas valdžios institucijoms turėjo būti žinomas iš pridėtų dokumentų, formaliai vertinant, 2016 ir 2017 m. teikiant pagalbos paraiškas ji nebuvo didelė įmonė, todėl suteikta pagalba buvo suderinama pagal Reglamentą (ES) Nr. 702/2014 (107 konstatuojamoji dalis). Įmonė teigia, kad ji „Agrofert" (didelės įmonės) dalimi tapo 2016 m. liepos mėn., todėl pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priedo 4 straipsnio 2 dalies formuluotę ji nebuvo praradusi MVĮ statuso dar dvejus metus, t. y. kai 2016 m. rugsėjo mėn. ir vėliau 2017 m. rugsėjo mėn. pateikė pagalbos paraišką.

(191) Komisija iš pradžių nurodo, kad įmonė „Lužanská Zemědělská" prieštarauja savo pačios 2016 ir 2017 m. pagalbos paraiškoms, kuriose arba aiškiai nurodytas jos, kaip didelės įmonės, dydis, arba bent jau jos didelės įmonės statusas valdžios institucijoms turėjo būti žinomas iš pridedamų dokumentų. Jau vien šiuo pagrindu *ex post* pasikeitusi įmonės padėtis nėra nei patikima, nei priimtina. Kaip teigė Čekija, pagalba didelėms įmonėms buvo suteikta per klaidą (68 konstatuojamoji dalis), o atlikdama *ex post* peržiūrą ji nelaikė įmonės „Lužanská Zemědělská a.s." MVĮ ([49]).

Bet kuriuo atveju Komisija priduria, kad toks jos Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priedo 4 straipsnio 2 dalies aiškinimas, kokį teikia įmonė „Lužanská Zemědělská", neatitinka Sąjungos teismų pateikto MVĮ apibrėžties aiškinimo, kuris grindžiamas principu *effet utile*. Komisija savo 4 straipsnio 2 dalies ir MVĮ apibrėžties aiškinimą paaiškino sprendime pradėti procedūrą ([50]) (kaip primenama 54–60 konstatuojamosiose dalyse). Šis aiškinimas tebegalioja ir jo neginčijo nei Čekijos Respublika, nei trečiosios šalys.

(192) Sprendime pradėti procedūrą ([51]) Komisija padarė išvadą, kad tokios priemonės suteikimas įmonėms, kurios viršijo personalo skaičiaus arba finansines ribas dėl ilgam laikui pasikeitusios struktūros, t. y. dėl nuosavybės pasikeitimo po susijungimo ar įsigijimo, prieštarautų principui *effet utile*. Dėl tokio pasikeitimo atitinkamas personalo skaičius arba finansinės ribos padidėja ilgam, todėl šie kintamieji nebepriklauso nuo įmonės ekonominės veiklos rezultatų. Komisija mano, kad tokiu atveju ekonominė realybė rodo, kad konkreti įmonė nėra tikra MVĮ. Vadinasi, nors šis konkretus atvejis nėra aiškiai nurodytas Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priedo dėl MVĮ apibrėžties 4 straipsnio 2 dalyje, remiantis taip pat ir Sąjungos teismų praktika bei principu *effet utile*, tokiai įmonei, ilgam laikui pasikeitus nuosavybei, neturėtų būti taikomas MVĮ statusas.

(193) Vietoje to, jei įmonė viršijo atitinkamas MVĮ viršutines ribas dėl ilgalaikio struktūros ar nuosavybės pasikeitimo, įvykusio po susijungimo ar įsigijimo, atliekant vertinimą svarbus momentas yra sandorio (kuriuo įmonė ilgam laikui tampa didesnės struktūros dalimi) laikas, o ne pareiškėjo, kuris yra juridinis asmuo, sąskaitų uždarymo laikas.

(194) Vadovaudamasi šiuo išaiškinimu, Komisija mano, kad įmonė „Lužanská Zemědělská a.s." (arba bet kuri kita pagalbą gavusi didelė įmonė) negali remtis Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priedo 4 straipsnio 2 dalimi, siekdama pagrįsti, kad ji buvo MVĮ, kai 2016 ir 2017 m. teikė pagalbos paraiškas. Vietoje to Komisija mano, kad įmonė „Lužanská Zemědělská a.s." didele įmone tapo tuo metu, kai ilgam laikui tapo „Agrofert" dalimi, o ne tik po to, kai dėl šio nuosavybės pasikeitimo du ataskaitinius laikotarpius iš eilės viršijo to priedo 2 straipsnyje nustatytas personalo skaičiaus arba finansines ribas. Todėl įmonei „Lužanská Zemědělská a.s." (arba bet kuriai kitai pagalbą gavusiai didelei įmonei) suteiktai pagalbai netaikoma bendroji išimtis pagal Reglamentą (ES) Nr. 702/2014 (nes to reglamento 14 straipsnis taikomas tik MVĮ ir pagalba negali būti laikoma *ad hoc* pagalba didelėms įmonėms (144, 147 ir 148 konstatuojamosios dalys), taip pat pagalba yra neteisėta ir nesuderinama.

([49]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 104 konstatuojamąją dalį.
([50]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 108–113 konstatuojamąsias dalis.
([51]) Žr. sprendimo pradėti procedūrą 112 konstatuojamąją dalį.

## 8. **IŠVADA**

(195) Komisija daro išvadą, kad didelėms įmonėms suteikta pagalba tiesioginių dotacijų forma yra valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Komisija nusprendžia, kad Čekija neteisėtai įgyvendino pagalbos schemas SA.50787 ir SA.50837, suteikdama pagalbą didelėms įmonėms iki pranešimo, taip pažeisdama SESV 108 straipsnio 3 dalį.

(196) Be to, iš pateiktos analizės matyti, kad pagalba negali būti pripažinta suderinama su vidaus rinka.

(197) Vadinasi, valstybės pagalba, kurią Čekija suteikė didelėms įmonėms pagal schemas SA.50787 ir SA.50837 iki pranešimo apie jas, yra neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka.

## 9. **SUSIGRĄŽINIMAS**

(198) Remiantis SESV 108 straipsnio 2 dalimi ir suformuota Sąjungos teismų jurisprudencija, Komisija yra kompetentinga nuspręsti, kad atitinkama valstybė narė turi pakeisti arba nutraukti pagalbą, jeigu nustatoma, kad pagalba nesuderinama su vidaus rinka ([52]). Sąjungos teismai taip pat nuosekliai laikėsi nuomonės, kad valstybės narės prievolė nutraukti pagalbą, kurią Komisija laiko nesuderinama su vidaus rinka, nustatyta siekiant atkurti anksčiau buvusią padėtį ([53]).

(199) Šiuo atžvilgiu Sąjungos teismai yra nustatę, kad šis tikslas būna pasiektas, kai gavėjas grąžina sumas, jau suteiktas kaip neteisėta pagalba, taip netekdamas vidaus rinkoje turėto pranašumo prieš savo konkurentus, ir yra atkuriama iki pagalbos suteikimo buvusi padėtis ([54]).

(200) Reglamento (ES) 2015/1589 16 straipsnio 1 dalyje, kuri atitinka jurisprudenciją, nustatyta, kad „[j]eigu esant neteisėtai pagalbai priimami neigiami sprendimai, Komisija nusprendžia, kad suinteresuotoji valstybė narė turi imtis visų priemonių, kurios būtinos, kad pagalba būtų išieškota iš gavėjo (toliau – sprendimas išieškoti pagalbą). Komisija nereikalauja išieškoti pagalbos, jeigu tai prieštarautų bendrajam Sąjungos teisės principui“.

(201) Taigi Čekija privalo susigrąžinti neteisėtą ir nesuderinamą pagalbą (195 ir 196 konstatuojamosios dalys) iš visų pagalbos gavėjų, kurie suteikiant tokią pagalbą buvo didelės įmonės, išskyrus atvejus, kai ji atitiko visas Komisijos reglamento Nr. 1408/2013 ([55]) sąlygas arba bendrojo ES teisės principo taikymą, kaip buvo teigiama per oficialų tyrimą. Susigrąžinimas apima laikotarpį nuo to laiko, kai gavėjas ėmė disponuoti suteikta pagalba, iki visiško pagalbos sugrąžinimo. Susigrąžintinai sumai taikomos palūkanos, mokamos iki visos pagalbos susigrąžinimo dienos.

***Tariamas ES teisinio tikrumo principo taikymas nagrinėjamoje byloje***

(202) Čekijos valdžios institucijos jau nustatė septynias pagalbą gavusias dideles įmones ir pradėjo atitinkamas procedūras siekdamos susigrąžinti neteisėtą pagalbą, suteiktą 2016–2017 m. pagal vieną ar abi bendrosios išimties pagalbos schemas (69 konstatuojamoji dalis). Tačiau Čekijos valdžios institucijos teigia, kad dėl šio sprendimo 117–119 konstatuojamosiose dalyse paaiškintų priežasčių susigrąžinimo procedūros negalėjo būti atliktos faktiškai susigrąžinant pagalbą iš pagalbos gavėjų. Remdamosi nacionalinio teismo sprendimais ir nacionaline teise, galiojusia tuo metu, kai buvo pradėtos susigrąžinimo procedūros, konkrečiai Įstatymo Nr. 218/2000 Rink. dėl biudžeto taisyklių 15 straipsnio 3 dalies c punktu, Čekijos valdžios institucijos remiasi teisinio tikrumo principu.

([52]) 1973 m. liepos 12 d. Sprendimas *Komisija / Vokietija*, C-70/72, EU:C:1973:87, 13 punktas.
([53]) 1990 m. kovo 21 d. Sprendimas *Belgija / Komisija*, C-142/87, EU:C:1990:125, 66 punktas.
([54]) 1999 m. birželio 17 d. Sprendimas *Belgija / Komisija*, C-75/97, EU:C:1999:311, 64 ir 65 punktai.
([55]) 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio sektoriuje (OL L 352, 2013 12 24, p. 9).

(203) Komisija mano, kad Įstatymo Nr. 218/2000 Rink. dėl biudžeto taisyklių 15 straipsnio 3 dalies c punktas, galiojęs tuo metu, kai buvo pradėtos susigrąžinimo procedūros, prieštaravo galiojančioms ES taisyklėms dėl neteisėtos pagalbos susigrąžinimo, kaip nurodyta daugelyje Sąjungos teismų sprendimų, kurie iliustruojami toliau.

(204) Iš Sąjungos teismų praktikos matyti, kad, jeigu pagalba suteikta pagal bendrosios išimties reglamentą, nors nustatytos sąlygos pasinaudoti išimtimi pagal šį reglamentą netenkinamos, tai reiškia, kad ta pagalba suteikta pažeidžiant reikalavimą pranešti ir dėl tos priežasties turi būti laikoma neteisėta ([56]). Valstybės pagalbai, kuriai netaikomas bendrosios išimties reglamentas, taikoma SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatytas reikalavimas pranešti ([57]).

(205) Remiantis jurisprudencija, SESV 108 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje reikalaujama, jog nacionalinės valdžios institucija savo iniciatyva susigrąžintų pagalbą, kurią ji suteikė pagal bendrosios išimties reglamentą, jeigu vėliau konstatuoja, kad tame reglamente nustatytos sąlygos nebuvo tenkinamos ([58]).

(206) Kai nacionalinės valdžios institucija konstatuoja, jog pagal bendrosios išimties reglamentą jos suteikta pagalba neatitinka nustatytų sąlygų pasinaudoti tame reglamente nustatyta išimtimi, ji privalo priimti priemones, kurios būtų tinkamos pašalinti pagalbos įgyvendinimo neteisėtumą, kad gavėjas negalėtų laisvai ja naudotis likusį laiką iki Komisijos sprendimo priėmimo, tarp kurių yra pareiga savo iniciatyva susigrąžinti neteisėtai suteiktą pagalbą ([59]).

(207) Be to, Komisija primena Sąjungos teismų jurisprudencijoje įtvirtintą ES teisės viršenybės principą ([60]), pagal kurį ES teisė yra viršesnė, kai kyla ES teisės ir nacionalinės teisės aspektų kolizija. Pagal šį principą nacionaliniai teismai privalo visapusiškai įgyvendinti ES teisės nuostatas, be kita ko, prireikus atsisakydami (savo iniciatyva) taikyti bet kokią prieštaraujančią nacionalinės teisės nuostatą.

(208) Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką tiek administracinės institucijos, tiek nacionaliniai teismai, į kuriuos kreipiamasi, vykdydami savo atitinkamus įgaliojimus, privalo visiškai įgyvendinti ES teisės nuostatas, kurios turi tiesioginį privalomą poveikį valstybių narių valdžios institucijoms ([61]).

(209) Komisija taip pat primena, kad nacionaliniai teismai turi atsižvelgti į teisinę padėtį, susidariusią dėl Komisijoje vykstančių procedūrų, net jei ji yra laikina ([62]). Tai reiškia, kad vykstant tyrimo procedūrai nacionaliniai teismai privalo teisines pasekmes kildinti iš paties sprendimo pradėti procedūrą ir imtis visų tinkamų veiksmų, kad būtų sustabdytas galimas neveikimo pareigos pažeidimas.

(210) Komisija taip pat primena Sąjungos teismų praktiką, kurioje kalbama apie nacionalinės valdžios institucijos, gavusios pagalbos paraišką, kuriai gali būti taikomas bendrosios išimties reglamentas, pareigą, atsižvelgiant į jai pateiktą informaciją, atidžiai išnagrinėti, ar prašoma pagalba atitinka visas atitinkamas tame reglamente nustatytas sąlygas, ir atmesti paraišką, jei viena iš šių sąlygų nėra įvykdyta ([63]).

([56]) 2019 m. kovo 5 d. Sprendimas *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 87 punktas.
([57]) 2019 m. kovo 5 d. Sprendimas *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 86 punktas.
([58]) 2019 m. kovo 5 d. Sprendimas *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 95 punktas.
([59]) 2019 m. kovo 5 d. Sprendimas *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 92 ir 89 punktai.
([60]) 1963 m. vasario 5 d. Sprendimas *Van Gend en Loos | Administratie der Belastingen*, C-26/62, EU:C:1963:1; 1964 m. liepos 15 d. Sprendimas *Costa | E.N.E.L.*, C-6/64, EU:C:1964:51; 1978 m. kovo 9 d. Sprendimas *Amministrazione delle finanze dello Stato | Simmenthal*, C-106/77, EU:C:1978:49.
([61]) 2019 m. kovo 5 d. Sprendimas *Eesti Pagar AS*, C-349/17, EU:C:2019:172, 90 ir 91 punktai ir 2017 m. rugsėjo 14 d. Sprendimas *The Trustees of the BT Pension Scheme*, C-628/15, EU:C:2017:687, 54 punktas.
([62]) 2013 m. lapkričio 21 d. Sprendimas *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, EU:C:2013:755, 38 punktas.
([63]) 2019 m. kovo 5 d. Sprendimas *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 93 punktas.

(211) Komisija mano, kad Įstatymo Nr. 218/2000 Rink. 15 straipsnio 3 dalies c punktas, galiojęs tuo metu, kai buvo pradėtos susigrąžinimo procedūros, ir kurį šioje byloje taikė nacionalinis teismas, trukdo veiksmingai įgyvendinti ES taisykles dėl neteisėtos ir nesuderinamos pagalbos susigrąžinimo, nes juo aiškiai atmetama galimybė veiksmingai susigrąžinti jau išmokėtą pagalbą, jei susigrąžinimo priežastis buvo ta, kad sprendimas dėl pagalbos suteikimo pažeidė ES teisę ([64]).

(212) Iš nusistovėjusios ES teismų praktikos matyti, kad Europos Sąjungos teisės viršenybės ir veiksmingumo principai reiškia, jog valstybės narės ir pagalbos gavėjai negali remtis teisinio tikrumo principu siekdami apriboti susigrąžinimą nacionalinės ir Europos Sąjungos teisės kolizijos atveju. Tokiu atveju Europos Sąjungos teisė yra viršesnė, o nacionalinės taisyklės turi būti netaikomos arba turi būti aiškinamos taip, kad būtų išsaugotas Europos Sąjungos teisės veiksmingumas ([65]).

***Įtariamas trečiųjų šalių teisėtų lūkesčių buvimas***

(213) Pagalbą gavusios didelės įmonės, kurios pateikė pastabas dėl sprendimo pradėti procedūrą, savo pastabose Komisijai teigė, kad Čekijos valdžios institucijų sprendimai dėl pagalbos suteikimo sukūrė teisėtus lūkesčius dėl pagalbos suderinamumo. Jos nurodė keletą veiksnių, kurie, jų nuomone, rodo, kad jos galėjo teisėtai tikėtis, jog joms suteikta pagalba atitinka visas taikytinas sąlygas. Daugumos trečiųjų šalių argumentai buvo tokie, kad suteikdamos pagalbą Čekijos valdžios institucijos puikiai žinojo apie jų didelės įmonės statusą ir kad pagalba buvo proporcinga ir turėjo skatinamąjį poveikį, nors nebuvo pateiktas priešingos padėties scenarijus. Trečiųjų šalių teigimu, Čekijos valdžios institucijos ne kartą tikrino, ar laikomasi pagalbos suteikimo sąlygų, ir nenurodė jokių trūkumų (kol atliekant *ex post* patikrinimą nustatyta, kad jos nebuvo MVĮ ir todėl pagalbą gavo klaidingai (78–110 konstatuojamosios dalys)).

(214) Komisija primena, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką ([66]) teise į teisėtų lūkesčių apsaugą gali pasinaudoti bet kuris asmuo, atsidūręs tokioje padėtyje, kai įrodoma, kad ES administracija suteikė pagrįstų vilčių dėl suteiktos pagalbos. Tačiau teisėtų lūkesčių apsaugos principo pažeidimu negalima remtis tuo atveju, kai administracija nesuteikė konkrečių garantijų. Valstybės pagalbos suteikimas negali sukurti teisėtų trečiųjų šalių lūkesčių, kad tokia pagalba yra tinkama, jeigu ji buvo suteikta pažeidžiant SESV 108 straipsnio 3 dalį ([67]).

(215) Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad šiuo atveju trečiųjų šalių teiginys dėl teisėtų lūkesčių yra susijęs tik ir išimtinai su nacionalinių valdžios institucijų sprendimais.

(216) Šiuo atžvilgiu Komisija primena, kad pagalbą pagal bendrosios išimties reglamentą suteikianti nacionalinė valdžios institucija negali būti laikoma turinčia kompetenciją priimti galutinį sprendimą dėl pareigos pranešti Komisijai apie prašomą pagalbą pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį nebuvimo ([68]).

(217) Jei nacionalinė valdžios institucija suteikia pagalbą klaidingai pritaikiusi bendrosios išimties reglamentą, ji tai daro pažeisdama tiek to reglamento nuostatas, tiek SESV 108 straipsnio 3 dalį ([69]). Tokia pati išvada dėl neteisėtos pagalbos, pažeidžiančios SESV 108 straipsnio 3 dalį, darytina ir šiuo atveju, jei pagalba didelėms įmonėms vertinama kaip suteikta iki pranešimo apie schemas SA.50787 ir SA.50837.

([64]) Įstatymo Nr. 218/2000 Rink. 15 straipsnio 3 dalies c punktas, galiojęs iki 2021 m. gruodžio 31 d.
([65]) 2006 m. spalio 5 d. Sprendimas *Komisija / Prancūzija („Scott“)*, C-232/05, EU:C:2006:651, 50–53 punktai.
([66]) 1990 m. rugsėjo 20 d. Sprendimas *Komisija / Vokietija*, C-5/89, ECLI:EU:C:1990:320, 13 ir 14 punktai.
([67]) Žr., pvz., 2010 m. liepos 1 d. Sprendimą *Italijos Respublika / Europos Komisija*, T-53/08, EU:T:2010:267. 2004 m. lapkričio 11 d. Sprendimą, *P Demesa ir Territorio Histórico de Álava / Komisija*, sujungtos bylos C-183/02 P ir C-187/02 P, EU:C:2004:701; 2010 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *Graikijos Respublika ir kt. / Europos Komisija*, sujungtos bylos T-415/05, T-416/05 ir T-423/05, EU:T:2010:386.
([68]) 2019 m. kovo 5 d. Sprendimas *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 101 punktas.
([69]) 2019 m. kovo 5 d. Sprendimas *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 103 punktas.

(218) Vadinasi, tokiu atveju, kai nacionalinė valdžios institucija suteikia pagalbą, tos pagalbos gavėjas negali turėti teisėto lūkesčio, kad ta pagalba yra teisėta ([70]).

(219) Be to, atitinkamos trečiosios šalys turi būti apdairios ir rūpestingos ir įsitikinti, kad buvo laikomasi ES teisės normų ([71]). Teisingumo Teismas patvirtino, kad rūpestingas ūkio subjektas paprastai turėtų gebėti nustatyti, ar buvo laikomasi SESV 108 straipsnyje nustatytos procedūros ([72]). Nagrinėjamu atveju pagalbą gavusios didelės įmonės visų pirma neatsižvelgė į tai, kad nacionaliniame teisiniame pagrinde buvo nurodytas Reglamento (ES) Nr. 702/2014 14 straipsnis, kuris taikomas tik MVĮ (115 konstatuojamoji dalis).

(220) Atsižvelgdama į šiuos argumentus, Komisija laiko nepagrįstais trečiųjų šalių teiginius, kad buvo pažeisti jų teisėti lūkesčiai. Be to, garantijos, kurias nacionalinės valdžios institucijos galėjo suteikti trečiosioms šalims, negali būti laikomos kliūtimi susigrąžinti neteisėtą ir nesuderinamą pagalbą.

(221) Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, pagalbos gavėjai negali remtis bendraisiais ES teisės principais, kaip antai teisėti lūkesčiai ir teisinis tikrumas, siekdami užkirsti kelią neteisėtai jiems suteiktos nesuderinamos pagalbos susigrąžinimui. Todėl Komisija mano, kad nėra jokių kliūčių taikyti Reglamento (ES) 2015/1589 16 straipsnio 1 dalį. Joks bendrasis Sąjungos teisės principas nedraudžia susigrąžinti neteisėtos ir nesuderinamos pagalbos, nustatytos pagal šį sprendimą.

(222) Todėl Komisija daro išvadą, kad Čekijos valdžios institucijos privalo imtis visų reikiamų veiksmų, kad susigrąžintų didelėms įmonėms jau išmokėtą pagalbą ir atkurtų tokią ekonominę padėtį, kokia būtų buvusi pagalbos gavėjų, jei nebūtų suteikta neteisėta ir nesuderinama pagalba.

(223) Čekijos valdžios institucijos privalo susigrąžinti pagalbos sumas, nurodytas kiekviename sprendime dėl pagalbos suteikimo pagalbos gavėjui ([73]), kuris suteikiant pagalbą buvo didelė įmonė pagal Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priede pateiktą apibrėžtį, kartu su susigrąžinimo palūkanomis. Palūkanos turi būti skaičiuojamos nuo tos dienos, kai atitinkama pagalba buvo suteikta pagalbos gavėjui, iki jos faktinio susigrąžinimo pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 794/2004 ([74]), su pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (ES) 2015/2282 ([75]), V skyrių.

(224) Kalbant apie pagalbos gavėjus, iš kurių reikia susigrąžinti pagalbą, pasakytina, kad nors kai kurie pagalbos gavėjai jau nustatyti, negalima atmesti galimybės, kad gali būti ir kitų pagalbos gavėjų. Todėl Komisija ragina Čekijos valdžios institucijas įgyvendinti šį sprendimą ir susigrąžinti neteisėtą ir nesuderinamą pagalbą iš visų pagalbos gavėjų, kurie suteikiant pagalbą neatitiko jos Reglamento (ES) Nr. 702/2014 I priede nustatytos MVĮ apibrėžties sąlygų,

([70]) 2019 m. kovo 5 d. Sprendimas *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 106 punktas.
([71]) Žr. 2000 m. birželio 13 d. Sprendimą *EPAC / Komisija*, sujungtos bylos T-204/97 ir T-270/97, EU:T:2000:148.
([72]) 2019 m. kovo 5 d. Sprendimas *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 98 punktas.
([73]) Sprendimuose dėl susigrąžinimo Čekijos valdžios institucijos nurodė toliau nurodytas susigrąžintinas pagalbos sumas. Komisija primena, kad pagal Reglamento (ES) 2015/1589 16 straipsnį šios pagalbos sumos turės būti perskaičiuotos taip, kad į jas būtų įtrauktos palūkanos, mokėtinos nuo tos dienos, kurią neteisėta pagalba perduota pagalbos gavėjui, iki jos susigrąžinimo dienos.
„Pomona Tesenice“ – 1 400 000 CZK (60 000 EUR);
„Usovsko EKO“ – 1 000 000 CZK (43 000 EUR);
„Usovsko AGRO“ – 4 700 000 CZK (200 400 EUR);
„SADY CZ“ – 2 100 000 CZK (80 200 EUR);
„RBQ SADY“ – 11 331 000 CZK (483 000 EUR);
„M+A+J“ – 260 000 CZK (11 000 EUR);
„Luzanska zemedelska“ – 2 830 000 CZK (120 600 EUR).
([74]) 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinantis Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999, nustatantį išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles, OL L 140, 2004 4 30, p. 1.
([75]) 2015 m. lapkričio 27 d. Komisijos reglamentas (ES) 2015/2282, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 794/2004 dėl pranešimo apie valstybės pagalbą formų ir informacijos lapų (OL L 325, 2015 12 10, p. 1).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

*1 straipsnis*

Didelėms įmonėms, kurios vykdo veiklą pirminės žemės ūkio produktų gamybos srityje, skirtos priemonės sodams restruktūrizuoti ir lašelinio drėkinimo sistemoms įrengti soduose, apynių laukuose, vynuogynuose ir daigynuose, kurias Čekija neteisėtai įgyvendino iki pranešimo apie Sprendimą C(2021)41 *final*, pažeidžia SESV 108 straipsnio 3 dalį ir yra valstybės pagalba dviejų schemų forma.

*2 straipsnis*

1 straipsnyje nurodyta valstybės pagalba, kurią Čekija neteisėtai suteikė pažeisdama SESV 108 straipsnio 3 dalį, yra nesuderinama su vidaus rinka.

*3 straipsnis*

1. Čekija susigrąžina iš pagalbą gavusių didelių įmonių 1 straipsnyje nurodytą nesuderinamą pagalbą.

2. Susigrąžinamoms sumoms taikomos palūkanos, skaičiuojamos nuo sumų išmokėjimo didelėms pagalbą gavusioms įmonėms dienos iki jų faktinio susigrąžinimo dienos.

3. Palūkanos pagal Reglamento (EB) Nr. 794/2004, iš dalies pakeisto Reglamentu (EB) Nr. 271/2008 ([76]), V skyrių skaičiuojamos nuo pagrindinės sumos ir nuo susikaupusių palūkanų.

*4 straipsnis*

1. 1 straipsnyje nurodyta pagalba susigrąžinama nedelsiant ir veiksmingai ([77]).

2. Čekija užtikrina, kad šis sprendimas būtų įgyvendintas per keturis mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos.

*5 straipsnis*

1. Per keturis mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos Čekija Komisijai pateikia šią informaciją:

   — visų didelių įmonių, kurios gavo pagalbą pagal abi 1 straipsnyje nurodytas schemas, sąrašą,

   — visą iš pagalbą gavusių didelių įmonių susigrąžintiną sumą (pagrindinę pagalbos sumą ir palūkanas),

   — išsamų priemonių, kurių jau imtasi ir kurių planuojama imtis šiam sprendimui įgyvendinti, aprašymą,

   — dokumentus, kuriais įrodoma, kad pagalbą gavusioms didelėms įmonėms nurodyta grąžinti pagalbą.

2. Čekija informuoja Komisiją apie nacionalinių priemonių, kurių ji ėmėsi šiam sprendimui įgyvendinti, taikymo eigą tol, kol bus susigrąžinta 1 straipsnyje nurodyta pagalba. Komisijos paprašyta, ji nedelsdama pateikia informaciją apie priemones, kurių jau imtasi ir planuojama imtis, kad būtų įvykdytas šis sprendimas. Ji taip pat pateikia išsamią informaciją apie iš pagalbą gavusių didelių įmonių jau susigrąžintas pagalbos sumas ir susigrąžinimo palūkanas.

([76]) 2008 m. sausio 30 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 271/2008, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999, nustatantį išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 82, 2008 3 25, p. 1).

([77]) Reglamento (ES) 2015/1589 16 straipsnio 3 dalis.

*6 straipsnis*

Šis sprendimas skirtas Čekijos Respublikai.

Priimta Briuselyje 2024 m. balandžio 5 d.

*Komisijos vardu*
Margrethe VESTAGER
*Vykdomoji pirmininko pavaduotoja*